1885 TIZENKILENCZEDIK ÉVFOLYAM. 343. SZÁM. BUDAPEST, HÉTFŐ, DECZEMBER 14.

SZERKESZTŐSÉG:
BUDAPEST, IV., KECSKEMÉTI UTCZA 6. SZ.
KÉZIRATOKAT NEM KÜLDÜNK VISSZA.
CSAK BÉRMENTES LEVELEKET FOGADUNK EL.
ELŐFIZETÉSI DIJ:
Vidékre postán v. helyben házhoz hordva.
Egy évre . . . . . 20 frt. | Egy negyedévre . . 5 frt.
Egy fél évre . . . 10 frt. | Egy hóra . . . 1 frt 80 kr.
Külföldre: 3 hóra Németországba 8 frt 30 kr. Franczia-, Olasz-, Orosz-, Török-, Görög, Spanyolországokba, Svájcz-, Románia és Szerbiaba, valamint amaz országokba, melyek a posta-szerződéshez tartoznak, negyedévre 9 frt 20 kr.
Egy szám ára helyben 6 kr., vidéken 7 kr.

EGYETÉRTÉS

KIADÓ-HIVATAL:
BUDAPEST, IV., KECSKEMÉTI UTCZA 6. SZ.
HIRDETÉSEKET ÉS NYILTTÉRBE
VALÓ KÖZLEMÉNYEKET FELVESZ A KIADÓHIVATAL.
Hirdetéseket felvesz a külföldön:
Bécsben: Főügynökségünk: Stern Móritz hirdetési irodája, I. Wollzeile Nr. 22.
Oppelik A., I. Stubenbastei Nr. 2.
Mosse Rudolf, I., Seilerstätte Nr. 2.
Haasenstein és Vogler, I., Wallfischgasse 10.
Daube G. L. és Társa, I., Wollzeile Nr. 12.
Dukes Miksa, I., Riemergasse Nr. 12.
Schalek Henrik, I., Wollzeile Nr. 14.
Herndl Alajos, I., Wollzeile Nr. 25.
Frankfurtban a/M.: Daube G. L. és Társa.
Párisban: R. Mosse, 40, r. Notre-Dame-d.-Vict.
Agence Havas (place de la Bourse).

A magyar nyelv itthon.

Pest-Pilis-Solt-Kis-Kunvármegye alispánja *Földváry* Mihály a felhivatalos lap mai számában pártját fogja a budapesti *térparancsnokság* ama tényének, hogy ez a megyei tisztviselőkkel *német* nyelven levelez és rendelkezik. Pártját fogja természetesen a kormánynak is, a mely ezt elnézi, sőt támogatja s egyuttal megtámad minket, ildomtalan föllépéssel s a törvények nem ismerésével vádol s ugy mellesleg meginti a solti felső járási szolgabirót, nehogy a *német* nyelvü rendelet foganatositását megtagadni merészelje. Végre nagy határozottsággal kimondja, hogy ő, mint alispán a *német* rendelet ellen törvényadta jogát nem használja fel, azaz nem remonstrál.

Sietünk megjegyezni, hogy a mi kis czikkünkben *Földváry* Mihály alispánnak se neve, se állása, se az ügybe avatkozása érintve nem volt s czikkünk irása közben ő valósággal eszünkbe se jutott. Ő tehát nagyon szépen hallgathatott volna és senki és semmi nem kényszerité, hogy akár a kormány, akár a térparancsnokság mellett prókátoroskodjék s ezzel ama derék szolgabirónak elhatározására bénitó befolyást gyakoroljon. Higyje meg a pesti alispán, hogy — fájdalom — az alkotmányi és nemzeti küzdelmekben ez idő szerint se *Tisza* Kálmán se *Edelsheim-Gyulay* az ő támogatására nem szorult, a nemzeti érdekek elleni merényletekben elég erősek levén ők maguk is.

Ez azonban mellékes dolog. Tartozunk azonban arra felelni, vajjon mi ismerjük-e jobban a nemzetiségünk életérdekeit biztositó alkotmányi törvényeket, vagy pedig a pesti alispán.

Abban igaza van, hogy valamikor fenállott az 1840. évi VI. t. cz. 9. §-a, mely azt rendeli, hogy «a magyar ezredeknek *kormányai* a magyarországi törvényhatóságokkal *magyar nyelven levelezzenek.*» Tegyük fel, hogy a törvény itt csupán *ezredi irodát* ért s nem egyuttal térparancsnokságot is vagy ennek irodáját: — vajjon lenne-e szives *Földváry* Mihály alispán ur nekünk megmutatni azt a törvényt, mely a hazai vagyis az országban székelő magasb foku katonai irodáknak *pozitive* megengedi, hogy a magyar tisztviselőkkel *német nyelven* levelezzenek?

Ilyen törvényt nem mutat, *mert ilyen törvény nincs.*

Azonban menjünk tovább.

Az 1868. évi XLIV. t.-cz. 1. §-a azt rendeli hogy «az ország kormányának hivatalos nyelve a *kormányzat minden ágazatában* ezentul is a magyar».

Mit gondol a pesti alispán: vonatkozik-e e törvény a közös hadügyi kormányzat ama helyi tényeire, melyek a törvényhatósági tisztviselőkkel katonai egyének polgári állapotára vonatkozólag együtt végzendők vagy plane azokra a tényeire, melyek megkeresés folytán egyedül a törvényhatósági tisztviselők által teljesitendők?

Lehet, hogy a pesti alispán e kérdésre vagy nem tud, vagy nem mer feleletet adni, tehát őt még egyéb törvényeink megismerésére is figyelmeztetnünk kell.

A térparancsnokság az idegen nyelven való levelezés jogát nem az öreg apjától örökölte, hanem e joggal őt vagy a törvény, vagy a felség ruházta fel.

A törvény, mint láttuk, fel nem ruházta. De hát talán ő felsége?

Azonban ez sem tehette. Ő felségének ugyanis fenntartott királyi jogai közé a hadsereget illetőleg csak az *egységes vezérlet, vezénylet* és *belszervezet* fejedelmi intézése tartozik alkotmányunk szerint, a *hadsereget illető minden egyéb jogot* az ország mind a törvényhozás, mind a kormányzat terén magának tartott fenn. Igy rendelkezik egészen világosan az 1867. XII. t.-cz. No már pedig azt a pesti alispán is egészen jól tudja, hogy a katonasághoz tartozó egyének polgári dolgaiban a vármegye és tisztviselői által végezendő hivatalos dolgok *nem tartoznak* se a hadvezérlethez, se a taktikához, se a fegyvernemek beosztásához. Ama dolgokban tehát még ő felsége a király se rendelkezhetik abszolut joggal s generálisait fel nem hatalmazhatja a *német* nyelvü levelezésre a törvény megsértésével. S biztositjuk a *pesti* alispánt, hogy ezt ő felsége nem is tette.

De meglehet, hogy a pesti alispán ezt még mind nem tartja eléggé világosnak, tehát még tovább kell mennünk.

Az 1868. évi XLIV. t.-cz. 5. §-a azt mondja, hogy «a belső ügyvitel terén a törvényhatósági tisztviselők *az állam hivatalos nyelvét használják.*» Azt pedig vegye tudomásul a pesti alispán, hogy hazánkban az állam hivatalos nyelve a magyar s *nem a német*, a fenforgó konkrét ügy pedig tisztán a belső adminisztráczióra tartozik. S ugyanez a törvény a 28. §-ban azt is kimondja, hogy *az ezzel ellenkező korábbi törvények* eltöröltetnek. E záradék pedig kiterjed az 1840. évi VI. t.-cz. 9. §-ának megszoritó rendelkezésére is.

Azonban menjünk még tovább a dolgoknak benső lényegéig.

Ismer-e a pesti alispán olyan magyar törvényt, mely a megyei tisztviselőt arra kötelezi, hogy *általa nem értett nyelvü* beadványt vagy megkeresést is tartozik elintézni?

És ismer-e olyan magyar törvényt, mely a tisztán magyar nyelvü vármegyékben a megyei tisztviselő elengedhetlen kötelező kvalifikácziója gyanánt a *német nyelv* hivatalos ismerését kötné ki?

S talán az is elég jó és elég régi magyar törvény, hogy ad impossibilia nemo obligatur.

S talán a pesti alispánnak és a magyar kormánynak nem is egészen az a feladata, hogy otromba rabulisztikával törekedjenek a magyar nyelvet Magyarországon elnyomni, *a német nyelvet pedig uralomra segiteni?* Mert ha a pesti alispán is erre törekszik már: akkor *Edelsheim-Gyulay* csakugyan nagy hazafi lehet a német nyelv propagálásának daczára is — ő mellette.

—

A 4. sz. hadtestparancsnokság és a dunavecsei szolgabiróság között felmerült nagyfontosságu ügyben *Gulácsy* Ödön pestmegyei orsz. képviselő holnap interpellácziót fog intézni a belügyminiszterhez. Mint a Hiresarnok jelenti, már több izben fordult elé, hogy a budapesti térparancsnokság német nyelvü megkereséseket intézett Pestmegyéhez. Az alispáni hivatal eleinte mindig felküldötte a belügyminiszteriumba, hogy intézkedjenek hiteles magyar forditás melléklése iránt. Az iratokat azonban a belügyminiszter azzal a rendelettel küldte vissza, hogy azokra válaszolni kell. A jelen ügy akkép vált akuttá, hogy a dunavecsei szolgabiró az alispáni hivatal megkérdezése nélkül tudatta a budapesti térparancsnoksággal, hogy német megkeresésre nem válaszol.

Budapest, decz. 13.

Ma este több óráig tartó miniszteri tanácskozás volt.

A budapesti ügyvédi kamara választmánya f. évi deczember hó 11-én tartott teljes ülésében a főispáni hatalomkör kiterjesztését czélzó törvényjavaslatot tárgyalás alá vevén, elhatározta, hogy *feliratot intéz az igazságügyminiszterhez* oly czélból, hogy ez befolyásával hasson oda, hogy *a főispán felügyeleti joga a birákra és birósági hivatalnokokra ki ne terjesztessék.* A választmány által elfogadott felirat az e hó 23-ára összehivott rendkivüli kamarai közgyülés elé fog terjesztetni.

A főrendi és képviselőház közti érintkezés szabályozása tárgyában kiküldött országos bizottság ma délután *Vay* Miklós b. koronaőr elnöklete alatt ülést tartott.

Az albizottság részéről *Rakovszky* István előadó előterjesztette ama kérdéseket, melyek az országos bizottság által megállapitandók volnának.

A bizottság beható eszmecsere után, melyben *Tisza* miniszterelnök is részt vett, a következő kérdésekben állapodott meg:

Fentartandó-e ezentul is az az eddig fenállott gyakorlat, hogy az egyik ház jegyzője az illető határozatokat vagy törvényjavaslatokat személyesen hozza át s teljes ülésben nyujtsa át a másik háznak? S ha nem tartandó fenn e gyakorlat, mily módozat által volna helyettesitendő?

Vajjon az egyik ház által egy ülésszakban hozott, s a másik házzal közölt határozatok és megállapodások — akár törvényjavaslatra vonatkoznak azok, akár más tárgyra — a másik ház által, ugyanazon országgyülés *következő ülésszakában* minden ujabb határozat és üzenetváltás nélkül tárgyalhatók-e vagy sem?

Megállapitandók továbbá a két ház együttes választó üléseinek módozatai, — melyek eddig csupán a gyakorlat és a praecedensek követése szerint szoktak alkalmaztatni. E kérdésnél ugy az együttes ülések alaki része, valamint a netalán szükségessé válható szavazás módozatai is részletezendők.

A két ház által együttesen kiküldendő *országos bizottságok* alakitásának módozatai tekintetében megvitatandók a következő kérdések:

a) vajjon — tekintettel a főrendiház uj szervezésére — az ily országos bizottságokban a tagoknak a két ház szerinti számaránya előre elvileg megállapitandó-e s ha igen, mily arányban?

b) vajjon az elnökök és jegyzők illetőleg előadók megválasztásánál elvileg előre kötelezőleg kitüzendő-e a két ház egyenjoguságának figyelembe vétele s ha igen, mily módon?

és c) hogy az országos bizottságok megállapodásai mily alakban jelentessenek be a törvényhozás két házának?

A törvények szentesités előtti egyeztetésének módozata tekintetében a következő kérdések állapittattak meg:

a) változatlanul fenntartandó-e a házszabályok függelékében mindkét háznál előirt eddigi eljárás?

b) nem volna-e czélszerü kimondani, hogy ezen összeegyeztető bizottságban a miniszterek vagy megbizottaik is néha résztvenni tartoznak?

c) nem volna-e czélszerü — különösen oly törvény javaslatoknál, melyeknél számos módositás tétetett — módot keresni arra, hogy netalán fennmaradt hibák, tévedések vagy ellentmondásokra még a szeotesités alá terjesztés előtt figyelmeztethesse a bizottság a törvényhozást?

Az albizottság megbizatott, hogy eem kérdések mikénti megoldása iránt az országos bizottságnak javaslatot tegyen.

Ezzel az ülés véget ért.

A képviselőház *pénzügyi bizottságának Zsigmondy* Vilmos elnöklete alatt tartott mai ülésében *Hegedüs* Sándor előadó előterjeszté a költségvetésre vonatkozó általános jelentést. A jelentést a bizottság egy pontnak kivételével, melyet *Harkányi* és *Wahrmann* kihagyatni inditványoztak, magáévá tette, és holnap fog a képviselőház elé terjesztetni. Eszmemenetét a következőkben ismertetjük.

A költségvetés alapos megvizsgálása után meggyőződött a bizottság arról, hogy pénzügyeink romlása s a rendezés esélyeinek csökkenése nem nyilatkozik benne. A bevételi előirányzatot annyira reálisnak találta, hogy csakis az államvasutak bevételi előirányzatánál merültek fel némi kételyek, de az államvasutak igazgatásának a kormány által közel kilátásba helyezett ujjászervezése mellett remélhetőleg ez is elérhető lesz. A kiadási előirányzatnál a költségvetésnek még reálisabbá tétele czéljából az arany agiót egy százalékkal magasabbra irányozta elő a bizottság. Egy százalék az agiónál budgetünkben 355,000 frt különbözetet tesz; oly terhe ez a valuta rendezetlenségnek, a mi érezhetőleg tudtunkra adja, hogy mihelyt a viszonyok megengedik, rendezni kell a valutát.

A kiadási előirányzat további emelkedését oly hasznos kiadások okozzák, melyekben az a törekvés nyilatkozik, hogy a szakértelem fejlesztésével a közigazgatás, közegészségügy, stb javitásával versenyképességünk minden téren fokoztassék. E mellett nem volt figyelmen kivül hagyható az államháztartás rendezésének szüksége sem és ez inditá a kormányt ama dicséretes elhatározásra, hogy utólag is ujabb törléseket hozzon javaslatba, a melyek folytán, — bár az agio emelkedése, a honvédség zsoldjának javitása stb. nagyrészben ellensulyozták azokat, a mérleg több mint 900,000 frttal javult a bizottság tárgyalásai során. Hangsulyozza ezek után a jelentés a takarékosság szükséges voltát az államigazgatás minden ágában, s azt, hogy a beruházások — a mint a jelen költségvetésben már meg is kezdetett — a jövőben szükebbre szorithatók. Csakis igy s a bevételek folytonos fejlődésének fentartása s az előirányzathoz való szigoru ragaszkodás mellett lesz lehetséges, hogy a rendkivüli költségeknél is helyreállittassék az egyensuly. A deficzit fedezésére nézve egyedül helyes módnak a papirjáradék értékesitését tartja a jelentés.

A püspöki kar tegnap és tegnapelőtt értekezletet tartott *Simor* János herczegprimás elnöklete alatt a kongrua ügyében. Az elnöklő herczegprimáson kivül résztvettek az értekezleten: *Haynald* és *Samassa* érsekek, *Kovács* veszprémi, *Schlauch* szatmári, *Császka* szepesi, *Zalka* győri, *Schuszter* kassai, *Vályi* eperjesi, *Pasztélyi* munkácsi és *Hidassy* szombathelyi megyei püspökök. — A tanácskozás nagyon részletes és alapos volt. Az értekezlet eredményéről azt jelentik, hogy a püspöki kar a tanácskozások során arra a meggyőződésre jutott, hogy a kongrua ügyében teendő minden sikeres lépésnek előfeltétele a *papi javadalmak teljes és hiteles leltározása.* De e mellett arról is meggyőződött az értekezlet, hogy ez összeirást kizárólag a papság hatáskörében nem lehet végrehajtani, s igy azt az állammal és kormánynyal egyetértőleg kell teljesiteni. A herczegprimás ily értelmü átiratot fog intézni a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez.

A középiskolai iskola-orvosok és egészségtan-tanárok kiképzése, képesitése és alkalmazása tárgyában a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter a következő szabályzatot bocsátotta ki:

I. Kiképzés.

1. §. Középiskolán iskola-orvosul és egészségtan-tanárul csak az alkalmaztathatik, ki az ország egyetemei egyikén elnyert egészségtan-tanári oklevéllel van minősitve.

2. §. E végből a m. kir. egyetemek orvos-tudományi karainál iskola-orvosi és egészségtan-tanári gyakorló és minősitő tanfolyam szerveztetik.

3. §. E tanfolyam minden egyetemi tanév I. felében tartatik; kezdődik szeptember hó 15-én és végződik deczember hó 15-én.

4. §. Minden évben a tanfolyamot megelőzőleg az orvoskari dékán a tanfolyam megtartását és a felvétel módozatait hirdetményileg közzé teszi.

5. §. A jelentkezők közül minden egyetemen 20—20-an vehetők fel. — Különös méltánylást érdemlő esetekben, a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter, egyeseknek ama számon felül is engedélyezheti a felvételt.

6. §. Felvétetnek első sorban orvostudorok: a mennyibea pedig a megállapitott szám okleveles orvosokkal be nem telnék, szigorló orvosok is felvehetők.

7. §. A tanfolyamra jelentkező okmányokkal felszerelt folyamodványát, szeptember hó 1-től 10-éig, az orvostudományi kar dekánjánál benyujtja.

8. §. Nagyobb számu jelentkezők közül, az érdemesebbek és alkalmasabbak kiválasztása, a felvétellel megbizott dékán és a szaktanár egyetértő megállapodásától függ. E határidőn tul beérkező folyamodványok — a mennyiben a szám még be nem telt — véleményes jelentéssel a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterhez terjesztendők fel, ki az utólagos felvételt megengedheti.

9. §. Az orvos-tudománykari dekán, a felvett hallgatókat felvételi ivvel látja el, melylyel a tanfolyam megkezdése napján a szaktanárnál beiratkoznak.

10. §. A tanfolyam első hetében a szaktanárnál nem jelentkezők visszalépetteknek tekintetnek.

11. §. A tanfolyam tanköre az iskolai egészségügyet és az egészségtannak a középiskolákban tanitandó részét öleli fel; a tantervet a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter állapitja meg az illető tanárok meghallgatásával.

12. §. A tanitást a közegészségtannak ny. r. tanára az egyetemi közegészségtani intézetben eszközli.

13. §. A tanfolyam hallgatói a tanitáson és gyakorlatokon megjelenni és azokban résztvenni tartoznak. A tanfolyam bevégzése után a tanár a hallgatónak az előadásokon és gyakorlatokon szorgalmas részvételét, a felvételi iv megfelelő rovatában aláirásával tanusitja. Tartós hanyagság és előmenetelben elmaradás esetén, a tanár az aláirást megtagadhatja.

II. Képesitő vizsgálat.

14. §. A képesitő vizsgálatra az bocsáttatik, ki ugyanazon az egyetemen a gyakorló tanfolyamban részt vett. — Különös figyelmet érdemlő esetekben a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter, az egyetem meghallgatásával, előképzettségük és tudományos irodalmi müködésük által kiváló orvostudorokat, a tanfolyam hallgatása nélkül is bocsáthat a képesitő vizsgálatra.

15. §. A vizsgáló bizottság tagjai: a) az orvos-tudomány-kari dékán mint elnök, b) a közegészségtan ny. r. tanára, mint vizsgáló, c) a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter kiküldöttje.

16. §. A vizsgálat gyakorlati és szóbeli. A gyakorlati vizsgálaton a jelölt egy előadási kisérletet demonstrál, vagy iskola-egészségügyi vizsgálatot végez, a mire legalább $\frac{1}{4}$ órai idő engedtetik. A szóbeli vizsgálaton, mely $\frac{3}{4}$ óráig tarthat, a jelölt iskola-egészségtani ismereteit és előadási képességét igazolja.

17. §. A gyakorlati és szóbeli vizsgálat a tanfolyam befejeztével azonnal, legkésőbb pedig egy év leforgása alatt tehető le. A vizsgálatok, deczember, márczius, junius és szeptember hóban tartatnak.

18. §. Vizsgálatra a jelölt a tanfolyam bevégzését tanusitó ivvel, avagy a tanfolyam alól felmentő miniszteri engedélylyel (14. §.) az orvosi kar dékánjánál jelentkezik. A vizsgálat idejét a dékán állapitja meg, s erről a vizsgáló bizottságot valamint a jelöltet értesiti. A gyakorlati vizsgálatot a szaktanár az általa kitüzött órában, a szóbeli vizsgálatot megelőzőleg tartja meg s annak eredményét a vizsgáló bizottságnak bejelenti. A szóbeli vizsgálat a dékán által kitüzött határidőben, az egész bizottság előtt tartatik meg, az egészségügyi ismeretekről a szaktanár, az előadási képességről a miniszteri biztos adja a jelzést. A vizsgálat eme részének elfogadása fölött a bizottság határoz, a vélemények eltérésénél szavazás utján. Orvos-szigorlók, kik a tanfolyamban részt vettek, csak tudori oklevelők elnyerése után bocsáthatók a vizsgálatra.

19. §. A vizsgálat egyes részeinek jelzése: «kielégitő» vagy «elégtelen». A vizsgálatnak ki nem állott része, legalább három hó mulva, egyszer megismételhető.

20. §. A vizsgálatról jegyzőkönyv vezetendő, mely a jelzéseket és a vizsgáló bizottsági tagok aláirását tartalmazza.

21. §. A vizsgálatot sikeresen kiállott jelölt képesitő oklevelet nyer, mely az orvoskari dekán, a szaktanár és a miniszteri biztos aláirásával, valamint a kari pecséttel látandó el.

22. §. A tanfolyam a hallgatóra nézve dijtalan. A vizsgálatért 9 frt dij fizetendő a dékán kezéhez, mely a vizsgáló bizottsági tagokat illeti meg egyenlő részekben; ismétlés esetén a vizsgálati dij ujból lefizetendő. Az oklevél kiállitásáért 1 frt és bélyegre szintén 1 frt fizetendő.

23. §. Oly jelöltek, kik miniszteri engedélylyel (14. §.) a vizsgálatra jelentkeznek, a fentemlitett dijakon kivül (22. §.) 50 frtot fizetnek a dékán kezéhez. Az e czimen befolyt összeg a közegészségtani intézet kiadásainak fedezésére fordittatik s az illető tanár által, az évi átalánynyal együtt elszámoltatik.

III. A középiskolai orvosok és egészségtan-tanárok szolgálati viszonyai.

24. §. A képesitő oklevéllel ellátott orvos, «középiskolai képesitett egészségtantanár», alkalmaztatása után pedig »középiskolai orvos és az egészségtan tanára» czimet visel.

25. §. *Minden középiskolán* a jelen szabályzat szerint *képesitett iskolai orvos és egészségtan-tanár alkalmaztatik.* Állami teljes középiskolán az iskola-orvosnak és egészségtan tanárának tiszteletdija 200 frtban, nem teljes középiskolán, hol az egészségtan tanitása elesik: 100 frtban állapittatik meg. A hol az iskola saját anyagi ereje ezt nem engedné, ott a vallás- és közoktatási miniszter e czélra segélyt adhat az iskolának.

26. §. Az iskola-orvos és egészségtan tanár feladata: a) Az iskolának egészségtani szempontból, valamint a tanulók egészségi állapotának ellenőrzése, a vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztertől kibocsátott utasitás szerint. b) A tanulók számára bérbe adott lakásoknak, és a bérért ellátott tanulók ellátásának ellenőrzése. Az iskola-orvos az ily magánházak megvizsgálását mindannyiszor csakis az iskola igazgatója megbizása alapján végezheti. c) Az egészségtan oktatása a vallás- és közoktatásügyi miniszter által megállapitott tanterv szerint. A középiskolai orvosok és egészségtan-tanárok, ha a vallás- és közokiatásügyi m. kir. minisztertől erre megbizást nyernek, egyéb iskola-egészségügyi feladatokban is, megszabandó dijak mellett, eljárai tartoznak.

27. §. Középiskolában az orvos és egészségtan tanára tagja a tanári testületnek s egészségügyi kérdésekben szavazat jogával bir.

28. §. Az orvos és egészségtan-tanár az iskola egészségtani kellékeire és a tanulók egészségi állapotára vonatkozó kérdésekben előzetesen meghallgatandó: véleményétől az intézet vezetője, csak saját felelősségére térhet el.

29. §. Az egészségtan minden teljes középiskola (gimnázium és reáliskola) 7. vagy 8. osztályában rendkivüli tantárgyképen, egész éven át, heti 2 órában tanitandó. Az iskola igazgatósága a tanév elején figyelmezteti a szülőket és gyámokat a tárgy fontosságára. Nem teljes középiskolákban alkalmazott orvos és egészségtan-tanár az iskola-orvosi teendőket teljesiti.

30. §. A tanév befejeztével vizsgálat tartandó az egészségtanból és az előmenetel jelzése, az évharmadi értesitvényekbe, valamint a tanodai évi bizonyitványba bejegyeztetik.

VIDÉK.

* **Liptómegye** január 11-én fogja megülni főispánjának, *Szent-Iványi Márton* val. belső titkos tanácsosnak, a Lipótrend keresztesének stb. főispánoskodása 25-ik évét. A nevezett napon *Liptó-Szent-Miklóson*, a megyeház nagytermében, közgyülés fog tartatni, melyen a megyei tisztikar egy, a tisztviselők arczképeivel ellátott diszes müvü albumot fog az ünnepeltnek átnyujtani; a közgyülést banket, este pedig fáklyásmenet és tánczmulatság követi. A liptómegyei körjegyzők egylete az ünnepély emlékezetére a főispán képével ellátott arany emlékérmet veret Körmöczön. Az ünnepély rendkivül fényesnek igérkezik.

* **Ipolyságról** irják lapunknak: Ismeretes dolog minő eszközökkel fosztották meg Ivánka Zsigmondot a megyei bizottsági tagságtól. Hogy Ivánka Zsigmond ismét bejuthasson, az egegi kerületben egy ellenzéki bizottsági tag lemondott. A főispán ekkor Horváth Béla főszolgabirót léptette fel Egegen Ivánka Zsigmond ellenében. A választás decz. 10-ikén volt. Horváth Béla 157 szóval az Ivánka Zsigmond 114 szavazata ellenében megválasztatott. A választás nagyon izgatott volt s véres verekedéssel járt.

* **A szegedi ügyvédi kamara** választmánya elhatározta, hogy feliratot intéz a képviselőházhoz a főispáni törvényjavaslat 54. §-a ellen.

UJDONSÁGOK.

— decz. 13.

Személyi hirek. A királyasszony és *Mária-Valéria* főherczegnő márczius elején többheti tartózkodásra, Augsburgba utaznak. — *Patti* Adelina és kisérete ma délután Budapestről Bécsbe utaztak. — *Jankovics* Miklós kormánybiztos ma reggel Temesvárról Budapestre érkezett. — *Goluchovski* Agenor gróf, párisi osztrák-magyar nagykövetségi tanácsos, két napi tartózkodás után, tegnap reggel Bécsből gácsországi birtokaira utazott. — *Franassovics* ezredes, az ujonnan kinevezett szerb hadügyminiszter, a ki tegnapelőtt érkezett Rómából Bécsbe, tegnap tovább utazott Belgrádba. — *Bakunin* szerajevoi orosz konzul tegnap délután, nyolcz napi időzés után Bécsből visszautazott székhelyére. — *Mária Krisztina*, özvegy spanyol királyné, mint Madridból jelentik, *Canova del Castillonak* az eddigi miniszterelnöknek ajándékozta azt a melltüt, melyet Alfonzó király viselt.

— **Hózivatar és vonatösszeütközés.** A fővárost tegnap este nagy vasuti baleset hire járta be. A központi pályaudvarban azzal nyugtatták meg mindazokat, kik e hirre tudakozódni mentek, hogy csupán egy vasuti napszámosnak esett jelentéktelen baja tolatás közben, a kőbányai állomáson s ezt be is szállitották az üllői-uti közkórházba. Hogy ez az információ mennyire alaptalan volt, semmi sem bizonyitja jobban, mint a magyar államvasutak ma szétküldött kommünikéje, mely a következőkben számol be a hóvihar által előidézett forgalmi akadályokról s *az ujszászi állomáson történt vonatösszeütközésről.* A közlemény a következő: «Viharos hózivatar miatt a szolnok-ujszászi vonalon tegnap este a 311. sz. omnibusz-vonat fönnakadt, mi által az őt követő 403. személy-vonat szintén a vonalon megállittatott. Azon perczben, midőn utóbbi vonal az előbbit tolás által igyekezett a hófuvásból megszabaditani, a Szolnok állomásról 10 perczczel a 403. sz. vonat után inditott 2901. sz. vonat a két előbbi vonatot utólérve, ezekkel összeütközött; minek folytán az utóbbi vonat mozdonya és a 403. sz. vonat podgyász-posta és zárjelző kocsijai kisiklottak; az utasok s vonatszemélyzet semminemü sérülést nem szenvedtek. A forgalmi akadály éjjeli két órakor megszünt.» A baleset, melyről a hivatalos értesités beszámol, sokkal komolyabb természetü volt, mint a minőnek az fel van tüntetve. Egy utas, ki a vonaton utazott, a következőket beszéli nekünk a vonatösszeütközésről, mely ötvenhatvan ember életét fenyegette komoly veszedelemmel. Az erdélyi vonat tegnap este egy órai késedelemmel érkezett a szolnoki állomásra, hol a forgalmi akadályoknak puszta hire annyira zavarba hozta az állomásfőnököt, hogy az a vonatmozgósitás körül oly intézkedéseket tett, melyek következtében a baleset kikerülhetlenné vált. Rendes viszonyok közt az aradi személyvonat indittatik utnak, most ettől eltérőleg a szolnoki állomásfőnök a *nagyváradi* vonatot küldte előre s erre *pár perczre* az *aradi* vonat hagyta el az állomást. Két őrházzal Ujszász előtt a nagyváradi vonat megállt s hiába való volt a gép minden erőlködése, mert a vonat a hó miatt csak nem akart mozdulni s az ezt követő aradi vonat már közvetlen az álló vonat után csatlakozott. A kinos helyzet nyomása alatt az utasok elhagyták kocsijaikat, *neki vetették vállaikat a vonatnak*, mely e hathatós segitségre csakugyan el is indult. Alig pár perczre, midőn az aradi vonat is lassan mozdulni kezdett, jött a szolnok-hatvani 2091. számu vonat, a mi a baleset előidézője lőn. Ez a vonat hátulról beleütközött az aradi vonat utolsó kocsijába oly erősen, hogy e vonatnak összes kocsijai *heves rázkódást szenvedtek*, azoknak lámpái összetörtek, míg a *hatvani vonat mozdonyának kürtője derékban kettő törve hullott le, s a fütő sulyosan sérülve* bukott alá, *egy utas pedig mellén szenvedett* zuzódást. Az utolsó kocsinak első részében két utas ült, ezek csakis az ablakon át tudtak menekülni veszedelmes helyzetükből, s ha a kocsi teljesen összetört első részében foglalnak helyt, alig őrizhetik meg életöket, mert *a kocsinak e részét az összeütközés szilánkokká zuzta.* A baleset megtörténte után lekapcsolták az aradi vonat mozdonyát s ezzel a gépész bement segélyért az ujszászi állomásra. Kevés vártatva egy hattagu bizottság jött ki a helyszinére, a helyett, hogy intézkedett volna a sérült vonat beszállitása iránt, azzal vigasztalta meg az utasokat, kik a hózivatarban már-már félig megfagytak, hogy a segély nem késik soká. Teljes másfél órai vergődés után szabadulhattak meg az utasok ama kellemetlenségektől, melyek ily áldatlan időben a nyilt pályán számukra böven kijutottak. Időközben az ujszászi állomásra megérkezett a budapest-nagyváradi omnibuszvonat, melynek utasait az állomáson kiszállitották, mozdonyával pedig bevontatták a sérült vonat kocsijait s a két vonatot összeállitva, az utasok éjjeli két órakor megérkezhettek Budapestre. Az aradi vonathoz bekapcsolt két mozgópostakocsi szintén sulyos sérülést szenvedett, a vonatmozgósitás körül elkövetett könnyelmüséget tetézte a szolnok-hatvani vonat mozdonyvezetője, ki nem állitotta meg a vonatot, bár az aradi vonat jó időben adott vészjelzést.

— **Ujévi üdvözletek.** A budai és pesti jótékony nőegyletek ez idén is kibocsátották az ujévi üdvözletek megváltására szolgáló jegyeket, melyek máris nagy kelendőségnek örvendenek. A belügyminiszter egyik legujabban kelt rendeletével alattas hatóságainak kijelentette, hogy nem vár sehonnan sem ujévi üdvözleteket s szivesen veszi, ha az erre szánt összegeket a jótékony nőegyesületeknek küldik be.

— **A moszkvai német szinház égéséről** a *Moskauer Deutsche Zeitungban* a következőket olvassuk: Német szinházunk ismét a lángok martaléka lett. Vasárnap este a *Geier-Wally* népszinművet akarták szinre hozni *Claar-Delia* asszonynyal. Esti hét óra tiz percz volt. Egyes látogatók már az előcsarnokban voltak, a darabban fellépő művészek és művésznők az öltözködéssel voltak elfoglalva, mikor egyszerre az a rémes kiáltás hallatszott: «Tüz van!» A néző térbe rohanó emberek ennek jobb oldalán a szinpadra vezető folyosóból óriási lángoszlopokat láttak kitörni. Ebben a folyosóban van a főkormányzó páholyába vezető, fából készült előszoba is, melyet vaskályhával fütöttek. Azt hiszik, hogy ezt a kályhát vasárnap este tulságosan fütötték, ez által vörös izzóvá lett és a közelében levő, fából való falakat meggyujtotta. A tüzet minden esetre elolthatták volna, ha ideje korán észreveszik és ha a kellő higgadtság megvan. Igy a lángok akadálytalanul terjedhetnek, különösen miután a telefon utján előhitt tüzoltóság csak nagyon későn, mintegy fél órával a tüz kiütése után érkezett meg. A tüzoltóság erőfeszitésének sikerült a tüzet a teljesen leégett nézőtérre szoritani. Az előcsarnokok és a szinpadi tér sérületlenek maradtak. Az utóbbiból az öltözeteket és szinpadi diszleteket nagyrészt megmentették — persze jobbára nagyon megrongált állapotban. A szinpadon elfoglalt egyéneknek elég idejük maradt az átöltözködésre és holmijuknak az öltözőből való eltávolitására és a jelenvolt kevés látogató is nyugodtan elhagyhatta a szinházat. *Paradies* igazgató a tüz kiütésekor még nem volt a szinházban. Az igazgató a tüz által tetemes kárt szenved, mert a leltár csak 15.000 rubelre volt biztositva. *Claar-Delia* asszony is, ki vendégjátékának ily hirtelen megszakitásával Moszkvát rögtön elhagyta, nagy veszteség érte: ékszerdobozát, melyben értékes gyürüi voltak, elvesztette. *Paradies* alkudozásokat kezdett egy másik szinház kibérlése iránt.

— **Vonatkésések hófuvások következtében** A tél a vidéken is erős arányokban köszöntött be. Valóságos hófuvásokról érkeznek jelentések, a melyek valódisága mellett bizonyit a többszörös vonatkésés. A *déli vaspálya* reggeli 206. sz. postavonata 3 óra 30 percz késedelemmel érkezett a fővárosba. A 202. sz. *gyorsvonatnak* 2 óra 3 percz késedelmet okozott a hófuvás. Legnagyobb késése volt a 204. számu *postavonatnak*, mely esti 8 óra 30 percz helyett reggel 5 óra 30 perczkor, tehát kilencz órai késedelemmel érkezett meg. — Az osztrák-magyar államvasutnál a *temesvári esti vonat* 1 óra 40 perczet késett. — A magyar államvasutak vonatai, kivéve a rutka-miskolczi darabon közlekedőket, mind elkésve érkeztek a fővárosba. *A Predeal-aradi* gyorsvonatot, az erős hófuvások miatt, Szolnoktól kezdve két részre kellett osztani. Az első rész csak esti kilenczedfél órakor, mintegy 3 órai késedelemmel érkezett meg a fővárosba. A *Budapest-pécsi* vasut vonatai minden irányban szintén több órai késedelmet szenvedtek.

— **Nők az alkotmányban.** Érdekes adomát beszélnek Londonban lady *Randolph Churchillről.* Midőn a lady a Primrose-liga több nemes hölgyének társaságában a Westminster városrészben *Burdett-Coutts* konzervativ-jelölt érdekében a választóknál házról házra látogatásokat tett, egy munkáshoz is eljutott, ki épen ebédnél ült. A lady azt kérdezte tőle, hogy kire szándékozik szavazni, mire a munkás azt válaszolta, hogy még nem határozta el magát. «Ebben az esetben», igy szólt a szép és szellemes amerikai nő, «kötelessége Burdett-Couttsra szavazni.» A választó — ki valószinüleg szabadelvü volt és a ki hallotta, hogy hajdanában herczegnők csókokkal vásároltak párthiveinek szavazatokat, azt válaszolta: «Jól van; semmit sem igérhetek; de ha ugy bánnának velem, a hogy hajdanában a lady Canvasserek a választókkal bánni szoktak, ugy talán engednék.» — «Ó, ezer köszönet, igen szivesen, nyomban értésére adom a bárónénak», szólt lady Randolph, a többi hölgyekkel együtt távozva. — A mulattató jelenet megértéséhez végett megjegyezzük, hogy a bárónő mr. Burdett-Couttsnak rendkivül gazdag neje, ki mintegy harmincz évvel idősebb a westminsteri konzervativ jelöltnél. Ez a házassági aránytalanság már gyakran hozta mr. Burdett-Couttst kényelmetlen helyzetbe. «Az én nevem biztositék elveim mellett!» igy kiáltott fel egy izben páthoszszal. — «És ki adta önnek ezt a nevet?» kiáltott közbe egy jókedvü választó, ki nagyon jól emlékezett arra, hogy a jelölt, ki itt az angol alkotmány mellett kardoskodott, egy *Bartlett* nevü obskurus amerikai falusi lelkésznek fia, ki nevét és társadalmi állását nejének, *Burdett-Coutts* bárónénak köszönheti.

— *Az amerikai vasutkirályról.* Newyorki távirat jelenti, hogy *Vanderbilt* végrendeletében megtiltotta a birtokában levő vasuti részvények eladását valamennyi gyermekének beleegyezése nélkül. Az elhunyt nyolcz gyermeke közül mindegyikre 10—10 millió és legidősebb fiának ezenfölül 2 millió dollárt hagyott. Özvegye 200,000 dollár évi járadékot kap és ezenfölül 500,000 dollárt hagyott rá az elhunyt. Jótékony czélokra egy millió dollárt hagyományozott.

— **Rejtélyes gyilkosság.** Nógrádmegyében *Bujákon* rejtélyes gyilkosság áldozata lett *Wohl* Adolf bérlő. Deczember 5-én este hat óra tájban a boltja melletti szobában fiával beszélgetett, midőn egyszerre lövés dördült el s az ablak csörömpölve tört össze. Az öreg Wohl és fia erre kirohantak az utczára, hol az öreg Wohl belebotlott egy emberbe, kit ő azonnal torkon ragadta. Azonban csakhamar kiderült, hogy tévedés van a dologban s a kölcsönös felvilágositás után megtudta Wohl, hogy a szomszédban lakó kovácssal ütödött össze, ki szintén a lövésre jött az utczára. E pillanatban uj lövés hallatszott s Wohl holtan rogyott a kovács karjai közé. A vizsgálatot megindították. Eddig legtöbb gyanu terhel egy volt megyei pandurt, ki a kihallgatáskor ellentmondásokba keveredett s a puskáját nem tudja előadni, mert, a mint vallotta, azt ellopták tőle.

— **Munkások az angol parlamentben.** Angliában legelőször 1874-ben választottak az alsóházba egy ugynevezett munkást Macdonald személyében. E választás egész Angliában óriási feltünést keltett, noha Macdonald abban az időben, mikor a northumberlandi minerek (bányamunkások) őt a parlamentbe küldték, több volt egyszerü munkásnál: a bányamunkások társulatának titkáraként szerepelt. Kétségtelen, hogy fiatalabb éveiben kőszénbányákban is dolgozott, de megválasztásánál már jóval régebben fölcserélte az ásót tollal és élére állott az északangolországi bányászok mozgalmának. Burt Tamás morpethei képviselő sem dolgozott bányában akkor, midőn megválasztották. A mostani alsóházban azonban van néhány igazi munkás, többek között egy üveges, egy kőmüves és egy béres, a hires Arch József, ki tényleg az eke mellett járt, midőn a mezei munkások választási jogainak érdekében a nagymérvü agitáczió megindult. Azóta Arch is több időt töltött az iróasztalnál, mint az eke mellett, még is ugy ő, mint a többbi nyolcz megválasztott «munkás» a szó teljes értelmében képviselik a kézmüvességet és a mezei munkásokat. Arch József arra is büszke lehet, hogy a választási urnánál egy lordot győzött le, kire herczegi czim vár örökségül. Ezek a munkások a legesekélyebb viszonyban sincsenek a szocziálistákkal. Valamennyien praktikus férfiak, kik a parlamentben az angol törvények reformálását akarják keresztülvinni.

— **A helyi-hajók közlekedése.** Az első cs. kir. szab. dunagőzhajózási társaság közhirré teszi, hogy a helyi-hajójáratokat a plébánia-tér és Ó-Buda, valamint Budapest és Budafok-Tétény között hétfőn ez évszakra megszünteti, továbbá hogy Szent-Endrére is hétfőn megy az utolsó hajó és kedden tér vissza Budapestre.

— **Rejtélyes eltünés.** A *Dunántul* irja: Egy kőszörüs család mintegy 4 hónappal ezelőtt Pápán dolgozva 16 éves leányát kenyérért egyik helybeli pékhez küldötte. A szülők vártak a leányra, de az nem jött a kenyérrel, mikor pedig elmentek ahhoz a pékhez, kihez a leányt küldötték, az a leányról nem tudott semmit. A szülők a rendőrséghez, utóbb a járásbirósághoz fordultak, de eredmény nélkül. Azután hazatért a család Óbérre, de utközben még Rohonczon bajukat elpanaszolták egy ottani lakosnak, ki azt igérte nekik, hogy ha 50 frtot adnak neki, a leányt elő fogja keriteni. Csakhogy 50 frtot adni nem tudtak; tehát ismét csak a városi birónál emeltek panaszt. de ott is eredménytelenül. Az ügy most a szentgotthárdi járásbiróság előtt van.

— **A nejét gyilkolta meg.** A mai lapunkban emlitett bécsi családi drámára vonatkozólag a következő ujabb részleteket közlik a bécsi lapok: Schusterné reggel hat órakor fölkelt, hogy munkába siető Károly fiának reggelit készitsen. Egyuttal magának és férjének is megfőzte a kávét s mikor fia hazulról távozott, még egy kissé ledőlt az ágyra pihenni. Schuster hét órakor kelt fel, egy csésze fekete kávét ivott s aztán az időközben ujra elaludt nejéhez lépett, kinek egy nagy favágó késsel hatalmas csapást mért a bal halántékára. A szegény asszony e csapás által azonnal magán kivül lett. A férj erre előhuzta az ágy alól a vasalót s azzal összevissza zuzta nejének arczát és fejét. Végül a késsel elmetszette az asszony torkát. A vizsgáló orvosok az arcz jobb oldalán két, a baloldalán tizenegy sérülést találtak, azonkivül az orra bezuzva s a torok elmetszve volt. Ez utóbbi akkor történhetett, mikor már az asszony vonaglott. Venczel, Schusterék fia, korán reggel jött szülei lakására, hogy anyját elvigye legfiatalabb lánya keresztelőjére. Schusterné, kinek keresztanyának kellett volna lennie, megbeszélte fiával, hogy az jöjjön el érte, mire azonban ő megérkezett, anyját már halva találta. A gyilkos férj, kinek rheumatikus és csuzos bántalmai miatt e hó 15-én a közkórházba kellett volna mennie, azt mondja, hogy csak helyzete felett való kétségbeesésből s nejének rossz bánásmódja miatt követte el a szörnyü tettet. Azt hiszik, hogy ő ismét viszszaesett az őrültségbe, mely miatt már egy izben a tébolydában is volt. Vallomásában Schuster kijelentette, hogy miután nejét az első ütéssel tehetetlenné tette, rátérdelt s egy vasalóval és kalapácscsal különböző testrészén össze-vissza zuzta. Minthogy a nő még mindig életjelt adott, még egyszer kezébe vette a kést s elvágta vele a torkát. A sebek mind egész csontig hatolnak. Az orr csaknem teljesen le van tépve s az orrcsont egészen össze van zuzva. A nyak előrészén egy szabálytalan seb látható. A szerszámok, miket a gyilkos használt: kés, kalapács és vasaló.

Rövid hirek. *Veszprémben* Polgár György napszámos megunta az örökös nyomort, felvágta az ereit és elvérzett. — *Pozsony* közelében a felsőrévi Dunaágból a napokban fogták ki Austerlitz könyvárus holttestét. Austerlitz négy héttel ezelőtt tünt el. — *Aradon* Szücs Mihály hajléktalan napszámos tegnapelőtt éjjel megfagyott. — *Alsó-Lendván* Vámossy Lajos a főbérlők uj pénztárosa agyonlőtte magát. — *Táblás* községben, mely a medgyesi kir. járásbirósághoz tartozik, az ev. hitk. segédlelkész istállójában egy három hetes gyermek holttestét találták. A vizsgálatot megindították. — *Medgyesen* a napokban pompásan kifejlett szivárványt láttak. — *Mezőhegyesen* e hó 8-án ünnepelték meg Simon Imre katonai lelkész huszonötéves lelkészi jubileumát. — *Aradon* Bossányi Miklós kincstári bérlő e hó 8-án tartotta ezüst lakodalmát nejével. — *Sopron* közelében egy paraszt asszony, a ki a városba igyekezett a mult szombaton éjjel megfagyott. — *A «Drégeli Emléklap»* második kiadására Pajor István ivén 31 frt gyült be, készpénzben, mely összeget nov. 17-én, gyümölcsöztetés végett a b.-gyarmati takarékpénztárban helyezte el. — *Váczon* e hó 7-ike és 8-ika közti éjjel négy betörést vittek véghez ismeretlen tettesek. — *Szegeden* Dömsödi Antal munkást tegnap reggel egy tiszaparti korcsma udvarán megfagyva találták.

— **Halál verés következtében.** *Gill* Antal münchensdorfi (Bajorország) születésü 38 éves nős gyári munkást november 28-án a mester-utcza 49. számu korcsma előtt két ismeretlen ember megverte. A megveretés után hatodnapra a szegény emberen őrülési rohamok törtek ki, minek következtében mult hétfőn beszállitották az üllői-uti uj kórházba, hol másnap e hó 8-án meghalt. Miután az a gyanu merült fel, hogy ugy az őrülési rohamokat, mint a bekövetkezett halált a verés okozta, elrendelték a holttestnek orvos-törvényszéki felboncolását. A megejtett bonczolás csakugyan konstatálta, hogy a szerencsétlen ember halálát az agyat ért ütések következtében beállott dermedtség okozta. A tetteseket a rendőrségnek még nem sikerült kézrekeriteni.

— **Az ujpesti ebmarás** áldozatai még egyre szaporodnak. Ma a 17 éves *Molnár* István szabóinast hozták a Rókusba Rákospalotáról, hol szolgálatban volt. A veszett kutya balczombját harapta meg.

SZINHÁZ, MÜVÉSZET.

— **A Patti-hangverseny jövedelme.** *Patti* Adelina budapesti bucsu-hangversenyére az eladott jegyek után összesen 7948 frt folyt be. Ebből a müvésznő tiszteletdij fejében 5000 frtot kapott; a költségek 1447 frtra rugtak s igy az imprezáriónak tisztán 1501 forintja maradt.

EGYLETEK, TÁRSULATOK.

— **Az orvosi tudomány-egyetem** üllői-uti klinikáinak gazdászati épületében ma délelőtt szép ünnepély folyt le. A klinikáknak ez épületben lévő kápolnáját szentelte ma fel *Cselka* Nándor ó-budai esperesplébános, fényes segédlettel s válogatott közönség jelenlétében. Részt vettek az ünnepélyen *Trefort* miniszteren kivül a vallás- és közoktatásügyi minisztérium részéről *Berzeviczy* Albert, *Szalay* Imre és *Markusovszky* Lajos miniszteri tanácsosok, *Mészáros* János miniszteri biztos, egyetemi gondnok, *Bita* Dezső proreklor, *Korányi* Frigyes, *Lenhossék* József, dr. *Bognár* István és *Rapaics* Raimund hittudor az egyetemi tanács képviseletében; továbbá *Szász* Károly ref. püspök, dr. *Székács* Béla, stb. A klinikák gazdászati épületének első emeletén egy kis két ablakos szobát rendeztek be kápolnának, csinos, tömör tölgyfából készült fő-oltárral s ugyanoly mellék-oltárokkal és padokkal. Az oltárkép, mely Paulai szent Vinczét ábrázolja, a mint egy kis gyereket a kezénél fogva vezet s egy másikat a karján visz, *Lotznak* a müve. Az isteni tisztelet alatt az ápoló nővérek egyike a kápolna kis orgonáján játszott. Az ünnepély tizenkét órakor ért ért.

— **A Petőfi-társaság** mai felolvasó ülésére szép számu és diszes közönség gyült egybe. Az ülésen *Komócsy* József elnökölt. Első felolvasó id. *Ábrányi* Kornél volt, ki «Petőfi és a magyar dal» czimü értekezését mutatta be. Felolvasó azt fejtegette, hogy Petőfi költészetének nagy és sokoldalu befolyása volt a magyar zeneirodalomra. Miután rövid, de találó vonásokkal ecsetelte Petőfit, mint a magyar költészetnek egyik legkimagaslóbb alakját, ki szellemi hatalmával egész szellemi életünket föllenditette és átalakitotta, kit nemcsak kortársai, hanem az utána következő nemzedék is eszményének és mintaképének vallott, áttér Petőfinek a magyar dalszerzésre gyakorolt befolyására. Értekező a magyar dalokat Petőfi előttiekre és Petőfi utániakra osztja. — Igy például: «Ereszkedik le a felhő», «Ez a világ a milyen nagy», «A virágnak megtiltani nem lehet», «Holdvilágos, csillagos az éjszaka» stb. mind oly dalok, melyeknek akár dallami, akár hangközi egymásutánját tekintjük, köztük és a régibb dalok között egészen elütő jellegi különbségeket találunk. Petőfi, akár a valódi magyar érzelmeket, akár a valódi hazai eredetiségeket tekintsük, azokat oly gazdag, igaz és eszményi alakban állitotta elénk, mint sem előtte, sem utána egy magyar költő sem. Ezzel felolvasó korántsem azt akarja mondani, hogy Petőfi előtt vagy után nem lettek volna kimagasló eredeti magyar költők. De valamint a közélet minden terén mindig a legkimagaslóbb alakot szokták mérvadó mintaképül tekinteni, ugy a magyar dal- és zeneszerzésre is természetszerüen Petőfi szellemének kellett legtöbb vonzó és termékenyitő erővel birnia, mit eléggé igazol az is, hogy alig van az abszolut zenének oly ága és müformája, melylyel a magyar zeneirodalomban ne találkoznánk és melyek mind Petőfi költészetéből merittettek. — Románczok, balladák, férfi- és vegyes karok zenekari kisérettel vagy a nélkül s a zeneképek egész halmaza található a magyar zeneirodalomban, melyek bizonyára soha létre nem jönnek, ha Petőfi lelkesitő költészete nem adja meg hozzájuk a szellemi és nemzeti ihlettséget. — Felolvasó az élénk figyelemmel és feszültséggel hallgatott értekezést ezekkel a szavakkal fejezi be: Él bennem a hit, hogy valamint az eddigi magyar dal- és zeneköltők első sorban a Petőfi költészetéből meritve emelkedtek a müvészet ama magasabb régiójába, hol megszünik az idegen bálványimádás s kezdődik a nemzeti alapon álló öntudatos alkotás: ugy az utánunk következő nemzedékek is egy oly lelkesitő forrást fognak találni az ő szellemében, mely az igaz magyar szivnek soha ki nem apad. A mig csak egy magyar lesz a földön, kinek lelkében Petőfi neve élni fog, annak szeretni kell a hazát, a szabadságot és lelkesedni az eszményi szerelemért, mely szentháromságért Petőfi élt és meg is tudott halni! — A hallgatóság élénken megéljenezte a felolvasást. Ezután *Szabó* Endre rendes tag olvasta fel *«Régi istenek»* czimü, jó humorral és hangulatosan megirt költeményét, melyben az ókor isteneit, Jupitert, Apollót és Bacchust dicsőiti az ő ismeretes, kedélyes modorában. A költemény befejező sorai ezek:

És a többi, többi temérdek
Mind kedélyes jó istenek
Nem is csoda, hogy mind beválik,
Hisz' van belőlük egy sereg.
Kiki végzi a maga dolgát,
Nem csoda hát, hogy nincs hiba . . .
S ti szent urak! hárman segittek,
Hát sok is a restánczia.

Oh szent atyám! mennybéli isten!
Vétkezzem bármilyen nagyot,
Meggyónom, hogy hétköznapokban
A régiekhez pártolok.
De hajh! más embernek ne higyj ám,
Im én nyiltan elárulom:
Hogy a hány csak van, egytől-egyig
Én velem pendül egy huron.

Több perczig tartott, a mig a lelkes éljen kiáltásoktól a következő felolvasóra kerülhetett a sor. Egy elkésett székfoglaló volt az, melyet a társulat rendes tagja, *Bercsényi* Béla, mutatott be. A felolvasás tárgya Bercsényi uj drámájának, *«Az alispán ur»*-nak első felvonása volt. Magát a dráma tárgyát a következőkben ismertetjük röviden: Nagy alispán egy, a társadalom által megbélyegzett egyén, kit régebben sikkasztás miatt a törvényszék három évi fegyházra itélt. Az alispán ezt a bukását Hevessy főispánnak köszönhette, ki amannak nejét, Adélt szerette és azt hitte, hogy ha az alispánt börtönbe juttatja, könnyebben juthat majd a feleségéhez. Adélt megtörte ugyan a csapás, de nem tántorodott meg a férje iránt való hüségében és nagy nehezen ki birta eszközölni, hogy férje őt, a szivbajban szenvedő beteg nőt egy napra meglátogathassa. Adél lázas izgatottsággal várja őt: végre benyit a férj ugy börtönőr kiséretében és a viszontlátás megható, örömmel és fájdalommal tele jelenete következik. Alig váltottak néhány szót, a volt alispán már távozni akar, hogy visszatérjen sötét börtönébe; de ekkor megjelen az államügyész és az alispánnak értésére adja, hogy a király elengedte büntetésének hátralevő részét. Erre a hirre Adél férje karjaiban meghal. A felolvasott első felvonásnak ugy nyelve, mint tartalma méltán lekötötte a hallgatóság figyelmét, mely szünni nem akaró tapssal jutalmazta a felolvasót. Ezzel vége volt a nyilt ülésnek, melyet zárt ülés követett. A zárt ülésben a megüresedett két tagsági hely betöltése iránt ejtetett meg a választás. — Jelöltek voltak: Gyarmathy Zsigmondné, Radó Antal, Szabó Sándor, Ötvös Adolf, Ferenczi József, Erdősy János, Jancsó Benedek és Palágyi Menyhért. Hosszu vita után Gyarmathy Zsigmondné és Silberstein Ötvös Adolf 12—12 szavazattal választattak meg a társaság tagjaivá. Legtöbb szavazatot nyertek ezek után Radó Antal és Ferenczi József.

— **A betüszedők és nyomdászok** ma délelőtt a fővárosi vigadó nagy termében körülbelől nyolczszázan értekezletet tartottak, melynek tárgyát az uj árszabályzatot eddig el nem fogadott üzlettulajdonosokkal szemben követendő magatartás megállapitása képezte. Az értekezlet egy bizottságot küldött ki, melynek feladatává tette, hogy a nyomdatulajdonosokkal lépjen összeköttetésbe és eljárásáról az értekezletnek számoljon be, mely ennek eredményéhez képest fog eljárni.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

— **A horvát botrányhősök.** A *zágrábi* törvényszék e hónap 15-dikén tartja meg a végtárgyalást dr. *Starcsevics* Dávid, *Grzsanics* József és *Kumicsics* Jenő tartománygyülési képviselők ügyében. A zágrábi ügyészség vádolja: 1. *Starcsevics* Dávidot, született Zsitniczán, római katholikus, 44 éves, nős, gyermektelen, jogtudor, tartománygyülési képviselő és ügyvéd Jaskában, büntetlen előéletü; 2. *Grzsanics* Józsefet, született és lakik Zenggben, római katholikus, 40 éves, nőtlen, a zenggi takarékpénztár igazgatója és tartománygyülési képviselő, büntetlen előéletü; 3. *Kumicsics* Jenőt, született Brzetzben, Isztriában, római katholikus, 34 éves, iró és tartománygyülési képviselő Zágrábban, büntetlen előéletü: hogy 1885. október 5-dikén a háromegy királyság tartománygyülésén Zágrábban e határozott fenyegetéssel: «Üssétek agyon, üssétek le, fogjátok meg!» s tettlegességgel való fenyegetés közt *Héderváry-Khuen* gróf bán ellen erőszakot akartak elkövetni a végre, hogy a tartománygyülés termét el ne hagyja addig, a mig a kamarai okmányok tulajdonjogáról mondott véleményét vissza nem vonja, másrészt, hogy őt a tartománygyülés terméből erőszakkal eltávolitsák, s alkalmaztak is volna erőszakot, ha e cselekedetük tényleges végrebajtásában néhány tartománygyülési képviselőnek és a tartománygyülési iroda igazgatójának ellenállására nem találtak volna, s igy csak idegen akadályok hiusitották meg tettük elkövetését. Ezzel a nyilvános erőszekosság kisérletének büntettét követték el (8. és 98. §.) mely a büntető törvény 100. §-a szerint büntetendő. — A vádlólevél *indokolása* a többi közt igy szól: 1885. október 5-ikén folytatta a horvát tartománygyülés Zágrábban a kamarai okmányok Budapestre küldésének tárgyalását. Az ülés folyamán szót emelt Zsivkovics Iván báró képviselő is ez okiratok elküldése ellen s mert beszédében a többi közt azt is állitotta, hogy Horvátország azok becsületes birtokában volt, felszólalt utána a bán ő excellencziája s fejtegetni kezdte amaz okokat, melyek miatt elrendelte, hogy a kamarai okiratok további intézkedésig Budapestre küldessenek a horvát miniszternek. Már ő excellencziája beszédének eleje sem volt inyére a jogpárt képviselőinek, s midőn a bán azt állitotta, hogy kételkedni mer a birtoklás becsületes voltában, az ellenzéki párt nagy zajt ütött, melyből ő excellencziájára vonatkozólag a következő kiáltásokat lehetett kihallani: «Vonja vissza! Bujtogató! Rebellis! Tolvaj! Ki vele! Ez a gézenguz megsérti a horvát nemzetet!» — Minthogy a kiabálás olyan mérveket öltött, hogy ő excellencziája többszöri kisérlet daczára sem folytathatta beszédét, s nem indokolhatta nyilatkozatát, félbeszakitotta fölszólalását és leült. Néhány percz multán megszünt a zaj s ő excellencziája fölkelt ujra, hogy folytassa beszédét. De mivel a bán most sem vonta vissza a becsületes birtoklásról tett nyilatkozatát a jogpárti képviselők kedve szerint, még nagyobb lárma keletkezett, s az emlitett sértéseket és a visszavonás követelését oly mértékben ismételték, hogy a tartománygyülés elnöke, átlátva, hogy ilyen lármában nem lehet folytatni a tanácskozást, néhány perczre felfüggeszté az ülést. A szünetet nemcsak arra használták a jogpárti képviselők, hogy ismételjék sértéseiket ő excellencziája ellen, hanem hogy megsértsék a nemzeti párt tagjait is, kiknek ezt kiabálták: «Rablók! Gazemberek! Árulók! Ti még nagyobb gazemberek vagytok, mint ő!» — s egyéb tartománygyülési képviselőkhöz nem méltó sértésekkel illették őket. — Néhány percz multán felkelt helyéről ő excellencziája s Czrnkovics Miklós és Dedovics György képviselők kiséretében megindult a tartománygyülési elnök szobája felé. Midőn a bán lassu léptekkel elhaladt a jogpárti képviselők padjai előtt, Starcsevics Dávid tele torokkal kiáltá: «Fogjátok meg a gazembert! Fogjátok meg a tolvajt!» — A jobbján ülő Grzsanics József képviselőt két kézzel s teljes erővel lökte ki a padból, s ezt kiáltotta neki: «Ne engedd, hogy megszökjék ez a tolvaj!» — mire Grzsanics is kiabálni kezdte, hogy «Fogjátok meg a tolvajt!» s a padból utánna ment ő excellencziájának; ebben a pillanatban felemelt kezekkel rohant a bánra dr. Starcsevics Dávid és Kumicsics Jenő. Épen jókor lépett közbe Kuzmanovics Tivadar, a tartománygyülés irodájának igazgatója, továbbá a képviselők közül Krysnyavics Izidor, Hatz Vilmos, Ittlinger Lipót. Kuzmanovics megragadta Grzsanicsot s megforditotta ugy, hogy nem férhetett hozzá a bánhoz, mig a többi képviselők eltorlaszolták testeikkel a Starcsevics Dávid és Kumicsics Jenő utját, ugy hogy ő excellencziája korábban jutott az elnök szobájába, semmint a három képviselő elérhette volna, hogy őt erőszakkal ott marasztalják a teremben, a mig nyilatkozatát visszavonja, vagy hogy dr. Starcsevics Dávid határozott kivánságára kidobják a teremből. Miután ez megakadályoztatott, dulakodás támadt az emlitettek közt, a mi Czrnkovics Miklós képviselőt arra birta, hogy beszólitsa a csendőröket az ülésterembe. Midőn Folnegovics Ferencz képviselő megpillantotta a csendőröket, ezt kiáltotta nekik: «Azért jöttetek, hogy minket őrizzetek, inkább a levéltárt őrizzétek meg ezektől a rablóktól!» — s Kamenár György képviselő azt mondotta nekik, hogy szégyeljék magukat, s hogy azért jöttek-e, hogy a tolvajokat megvédjék! mindez természetesen nem birhatta a csendőröket arra, hogy a tartománygyülés termét elhagyják, mig végre néhány békeszerető képviselő kijelentette nekik, hogy nincs reájuk szükség. Kumicsis Jenő képviselő a padra ugrott s igy kiáltott: «Hallod-e nép? Mégis kidobtuk a tolvajt!» Rövid szünet után folytatták az ülést s most kijelentette az elnök, hogy az esetről jelentést tett a biróságnak. Dr. *Starcsevics* Dávid védelmére fölhozza, hogy ama sértés következtében, melyet fölfogása szerint ő excellencziája az emlitett nyilatkozattal a nemzet és a király ellen elkövetett, csak azt követelte a tartománygyülés elnökétől, hogy utasitsa rendre a bánt és birja rá őt nyilatkozatának visszavonására; miután az elnök ezt a kivánságát nem akarta teljesiteni, izgatottságában mondott ugyan némelyeket, de ezekért, mint képviselő, az immunitási töryény értelmében senkinek sem felelős. Starcsevics határozottan tagadja, hogy ő szólitotta volna fel a bánt ama nyilatkozat visszavételére. Nem volt szándékában büntettet elkövetni vagy a bán ő excellencziáját megsérteni, mert ha ezt tenni szándékozta volna, ugy ezt könnyen megtehette volna, midőn ő excellencziája az ő padja mellett elhaladt: tagadja továbbá, hogy rosszakaró szándékkal meglökte volna Grzsanics képviselőt, s azt állitja, hogy szokása beszéd közben kezeivel gestikulálni s meglehet, hogy izgatottságában a rendesnél hevesebben gesztikulált s a közben Grzsanicsot kezével vagy lábával meglökte. A terhelő tanukra vonatkozólag megjegyzi, hogy ugyancsak a tartománygyülésben is birái voltak, kik őt kilenczven ülésre kirekesztettek, hogy ezek hitelt nem érdemelnek, mert csak politikai szenvedély és rosszakarat vezérli őket, mert már a tartománygyülésben, különösen a jogi pártot illetőleg, valótlanságokat állitottak. *Grzsanics* József tagadja a terhére rótt cselekedetet, s azt mondja, hogy a bánnak emlitett nyilatkozata után mint képviselő annyira sértve érezte magát, hogy szándéka volt őt megsérteni; mikor a bán az elnöki szobába ment, fel is kelt üléséről, ő excellencziája felé tartott s egészen közel lépve hozzá, lábával megsérteni s lealacsonyitani akarta őt, meg is lökte lábával s azt hiszi, hogy találta is őt. Midőn üléséhez visszament, Hatz, Krzsnyavics, Czrnkovics és Kuzmanovics képviselők ki akarták őt szoritani a tartománygyülési teremből, ezek ellen a legcsekélyebb erőszakot sem alkalmazta, hanem csupán a helyére igyekezett jutni, honnét látta, mint szoritják a bánt a terem egyik szögletébe. Arra nem emlékszik, hogy dr. Starcsevics őt meglökte volna a tanukra vonatkozólag, a kik azt állitják, hogy ő a bánt tettleg bántalmazni akarta, azt mondja, hogy ezek szemtelenül hazudnak, mert szégyenlné magát ilyen emberre kezét tenni, s hogy testi ereje mellett valamennyi idezett kormánypárti tanu sem tarthatta volna vissza ily erőszakosság elkövetésétől, ha ilyesmit tenni egyáltalában szándékozott volna. — *Kumicsics* Jenő szintén tagadja a terhére rótt cselekményt és azt állitja, hogy ő nem rohant rá a bánra; elismeri azonban, hogy a tett elkövetése után a karzathoz fordulva ezt kiáltotta: «Nép! A tolvaj ki van dobva!». A tanuk vallomásaiból kiderül Starcsevics amaz állitásának valótlansága, hogy ő csak a tartománygyülés elnökétől követelte, hogy a bán vonja vissza nyilatkozatát, mert közvetlenül ő excellencziáját szólitotta fel a visszavonásra, ezt kiáltva neki: «Vonja vissza bujtogató! Vonja vissza magyar tolvaj!» Tanuk vallomásai bizonyitják, hogy Starcsevics ezt is kiáltotta: Üssétek agyon! Fogjátok meg! Ne engedjétek megszökni a tolvajt! Üssétek! dobjuk ki! Egy tanu azt vallja, hogy Starcsevics abban a pillanatban, midőn ő excellencziája a tartománygyülést elhagyta, igy kiáltott társai felé: «Üssétek!» — s midőn ezt senki sem akarta tenni: «Gézenguzok vagytok!» — hogy Grzsanicsot kilökte a padból, s hogy végül Starcsevics felemelt kezekkel rohanta meg a bánt. Grzsanicsot illetőleg be van bizonyitva, hogy ő e szavakat kiáltotta: «Ne engedjétek megszökni a tolvajt! Fogjátok meg a tolvajt!» Továbbá maga is elismeri, hogy megrohanta a bánt, de tagadja, hogy ezt Starcsevics unszolására tette. Teljesen alaptalannak bizonyult az az állitása, hogy közvetlenül oda lépett ő excellencziájához s őt megrugta, mert tanuk bizonyitják, hogy a mint kiesett a padból, azonnal megragadták és megakadályozták az erőszakoskodásban. Tanuk bizonyitják azt is, hogy ő excellencziája mellett Czrnkovics és Dedovics, mögötte pedig Ittlinger képviselő haladt; minélfogva valótlan Grzsanicsnak az az állitása, hogy őt senki sem tartotta vissza, mert neki oly nagy az ereje, hogy mindezeket a tanukat legyürte volna. Nem áll tehát, hogy ő a bánt megrugta, mert vallomások kétségtelenné teszik, hogy lábával el sem érhette a bánt, a kit ugy körülfogtak a képviselők, hogy Grzsanics legfölebb csak Dedovics és Ittlinger képviselőket, vagy mint Popovics vallja, a karzatot tartó oszlopot rughatta volna meg. *Kumicsics* Jenőre vonatkozólag azt bizonyitják a tanuk, hogy a bán felé fordulva ezt kiáltotta: «Vonja vissza!» A karzaton jelen volt Gyurgyevics István állitása szerint megrohanta a bánt, sőt mint maga is elismeri, hogy a karzatnak ezt kiáltotta; «Nép! a tolvaj ki van dobva!» E bizonyitékok alapján fel kell tenni, hogy a vádlottak a terhökre rótt cselekményeket csakugyan elkövették, s igy méltán vádoltatnak a nyilvános erőszakoskodás kisérletének büntettével.

GYÁSZROVAT.

Lapossa Dániel vörös-berényi ev. ref. lelkész meghalt 57 éves korában. Temetése nagy részvét mellett ment végbe Vörösberényben.

Schemmel Samu m. k. erdőrendező meghalt Kolozsvárott.

A hivatalos lap decz. 13-iki számából.

Kitüntetés. Ő felsége *Zanchich* András szentszéki ülnök és horvátjárfalvi plébánosnak, a közügy és jótékonyság terén szerzett érdemei elismeréseül a koronás arany érdemkeresztet adományozta.

Kinevezés. Ő felsége rendes biróvá: a budapesti itélőtáblához: *Jadaras* Lipót ottani póbirót, a marosvásárhelyi itélő-táblához: *Müller* Vilmos ugyanottani pótbirót, pótbirákká pedig: a budapesti itélő-táblához: verebi ifj. *Végh* János budapesti kereskedelmi és váltótörvényszéki, és *Egry* Kálmán aranyosmaróthi törvényszéki birákat, s a marosvásárhelyi itélő-táblához: báró *Szentkereszty* Zsigmond ottani elnöki titkárt, *Rasics* Dánielt igazgatóvá, *Radosavljevics* Szilárdot pedig főszámtanácsossá, egyuttal igazgatói helyettessé a horvát-szlavon országos kormány számvevő-hivatalánál kinevezte, továbbá a m. kir. igazságügyminiszter a medgyesi kir. közjegyzői állásra; dr. *Novák* Rezső nagyszebeni kir. közjegyző-helyettest, a magyar királyi igazságügyminiszter jegyzőkké: a pécsi kir. törvényszékhez: *Kiss* Géza pécsi kir. járásbirósági aljegyzőt, a gyulafehérvári kir. törvényszékhez: *Kákoveán* István ottani aljegyzőt; telekkönyvvezetővé: a gödöllői kir. járásbirósághoz: *Vlád* Kornél ugyanottani segédtelekkönyvvezetőt; segédtelekkönyvvezetővé: a kolozsvári kir. törvényszékhez *Jékey* Aladár tekei kir. járásbirósági irnokot, és irnokká: a segesvári kir. járásbirósághoz: *Moszora* Tivadar ottani dijnokot; dr. *Bartók* Géza megyei tiszteletbeli aljegyzőt a m. kir. belügyminisztériumhoz fizetésnélküli segédfogalmazóvá; *Horváth* Árpád végzett jogászt a m. kir. belügyminisztériumhoz fogalmazó-gyakornokká; a közmunka és közlekedésügyi m. kir. miniszter, *Heyda* Károly postatisztet a kassai postaigazgatósághoz fogalmazóvá nevezte ki. — A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter, *Horváth* Irma bánffy-hunyadi állami elemi iskolai rendes tanitónőt, jelen állásában végleg megerősitette.

Áthelyezés. A magyar királyi igazságügyminiszter, *Závody* Albin pécsi kir. alügyészt a szegzárdi, dr. *Kramolin* Viktor kecskeméti kir. alügyészt a budapesti kir. ügyészséghez helyezte át.

TÁVIRATOK.

Görcz, decz. 13. *Chambord* gr. özvegyének egészségi állapota nehány nap óta folytonosan javul, ugy hogy teljes fölépülése bizton remélhető.

Déva, decz. 13. *Szász* Domokos erdélyi ev. ref. püspök a dévai egyház orgonaszentelésének ünnepére ide érkezett és lelkes fogadtatásban részesült. Az egyházi szertártás után a hatóságok tisztelegtek a püspöknél. Délután közebéd volt, melyen számos lelkes pohárköszöntőt mondtak.

Zára, decz. 13. Jovanovics b. helytartó utolsó perczeiről következőket jelentik: A helytartó e hó 8-ikán délelőtt jó egészségben rendes sétáját tette, 12 órától ½1 óráig Slameczka ezredes, vezérkari főnök katonai jelentését vette át, aztán egy magánlátogatást fogadott és 1 órakor ebédhez ült. Az étkezésnél hirtelen borzasztó főfájásról panaszkodott és eszméletlenül rogyott össze. Ágyba vitetvén, fél 2 órakor, a nélkül, hogy többé eszméletre tért volna, neje és leánya karjai között, *Pavich* udv. tanácsos, *Slameczka* ezredes vezérkari főnök, *Maroicsics* br. és két orvos jelenlétében kilehelte lelkét.

Meran, decz. 13. Az *evang. templom felszentelése* ma délben gyönyörü időjárás mellett nagy ünnepélyességgel ment végbe az összes hatóságok jelenlétében. Délután a fürdőépületben 200 teritékü diszlakoma volt.

London, decz. 13. Az «Observer» irja: *Gladstone* és *Parnell* közt a mult héten ismételten véleménycsere folyt a parlament legközelebbi ülésszakában való együttes eljárást illetőleg. *Gladstone, Chamberlain* és *Harcourt hajlandók a Parnell-párttal egyezkedni*, a szövetkezés föltételeit illetőleg azonban még semmiféle végleges megállapodás sem jött létre. A mérsékelt szabadelvüek még mindig ellenzik, hogy a szabadelvüpárt a Parnell-párttal szövetkezzék.

Konstantinápoly, decz. 13. *Mukhtár* pasa holnap az «Yzzeddin» yachtra száll, hogy Alexandriába utazzék. A pasát tudvalevőleg a szultán mint biztosát küldi Egyiptomba.

Kairó, decz. 13. A Havas-ügynökség jelenti: A hivatalos jelentés hiánya daczára folyton tartja magát az a hir, hogy *Szudánból komoly és kedvezőtlen hirek érkeztek.* Az a hir is kering, hogy lehetséges, hogy Wady-Halfa kiürittetik. Hivatalos forrásból vett értesülés szerint *Mukhtár* pasa elindulása Konstantinápolyból bizonytalan időre elhalasztatott.

Nis, decz. 13. (Az *Egyetértés* külön tudósitójának távirata.) Hiteles forrásból hallom, hogy *Karavelov* kijelenté, hogy Bulgária a Ruméliával való uniótól semmi feltétel alatt sem áll el.

Konstantinápoly, decz. 13. *Sándor* bolgár fejedelem ma érkezett táviratában tudatja, hogy *Madjid* pasa küldetését azért ellenezte eleinte, mert *a Szerbia és Bulgária közt támadt viszály kérdésével nem akarta a portát terhelni;* mindazonáltal örömmel fogja *Madjid* pasát fogadni, hogy vele a helyzetről értekezzék.

Szófia, decz. 13. *Gadban* efendi és *Czanov* külügyminiszter közt tanácskozás folyt, melynek következtében *Sándor* fejedelem táviratot intézett a nagyvezérhez, a melyben bővebben nyilatkozott *Madjid* pasa megbizatását illetőleg és kijelenté, hogy *miután ő Szerbiától csak hadi kárpótlást követelhet, egyenesen az ellenséggel nem bocsátkozhatik alkudozásba.* Hogy azonban a porta a dolgok jelenlegi állását, főként pedig a fejedelemség magatartását jobban megitélhesse, *a fejedelem örömmel fogja Madjid pasát fogadni* és az általános helyzetet meg fogja beszélni vele.

Nis, decz. 13. (Az *Egyetértés* külön tudósitójának távirata.) Ljubibratics és Pilletits maig 2600 önkéntest toborzottak össze, a kik már elindultak rendeltetésök helyére.

Nis, decz. 13. (Az *Egyetértés* külön tudósitójának távirata.) A szerb táborban azt beszélik, hogy a bolgárok több mint 300 osztrák-magyar alattvalót soroztak be erőszakkal a bolgár hadseregbe, a kikért mindeddig nem reklamáltak.

KÖZGAZDASAG.

Fiume, decz. 13. B. Corr. Az Adria tengeri hajózási részvénytársulat által bérelt «Northumbria» gőzös ideérkezett és rakományt vesz fel Bordeaux-ba.

Bécs, decz. 13. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) **Értéktőzsde.** A mai vasárnapi magánforgalom elég szilárd volt. A kontremine fedezési vásarlásai az árfolyamok további növekvését idézték elő. Jegyeztettek: Osztrák hitelrészvény 293—294.60, magyar hitelbank 296.25—296.50, osztrák államvasut 279.50, magyar aranyjáradék 99.45—99.62. Délben osztrák hitelrészvény 294.30, magyar aranyjáradék 99.50. A délutáni magánforgalomban osztrák hitelrészvény 294.90, magyar aranyjáradék 99.52, végül osztrák hitelrészvény 294.80-on zárult.

Páris, decz. 12. (Esti terménytőzsde.) *Buza* folyó hóra 21.60 (=10.76 frt), januárra 21.50 (=10.71 frt), első 4 hóra 21.90 (=10.91. frt), márcziustól 4 hóra 22.¾ (=11.35 frt). *Liszt* 12 márkás folyó hóra 47.— (=14.75 forint), januárra 47.¼ (=14.91 frt) első 4 hóra 48.10 (=15.07 frt), márcziustól 4 hóra 49.25 (=15.45 frt). — *Olaj* folyó hóra 58.¼ (=29.13) januárra 59.— (=29.40 frt), első 4 hóra 59¾.— (=29.78 frt), — márcziustól 4 hóra 61.— (=30.41 frt). *Szesz* folyó hóra 48.¾ (=26.49 frt), januárra 49.¼ (=26.77 frt), első 4 hóra 50.— (=27.14 frt), márcziustól négy hóra 50.¾ (=27.54 frt). — Átszámitási árfolyam 100 frk vista = 49.85 frt.

New-York, decz. 12. (Kabelsürgöny.) Petroleum finomitott 70° Abel Test New-Yorkban deczemberre 7⅞. Philadelphiában deczemberre 7⅞. Liszt 3.65. — Piros őszi buza helyben 94 (= 8.95 frt), januárra névleges (=—.— frt), februárra 94.⅞ (= 9.03 frt), márczusra 96½ (= 9.18 frt), 100 kilókint. — Tengeri 52½. Gabonafuvardij imperial-quarterkint Észak-Amerikából az angol kikötőkbe és az ezekkel egy magasságon fekvő kontinentális kikötőbe 3.½ (= 0.96 frt 100 kilókint.)

A tiszavölgyi társulat közgyülése.

Ma délelőtt tartotta a megyeház nagy termében a tiszavölgyi társulat ez évi rendes közgyülését az érdekeltség élénk, nagyszámu részvételete mellett.

A közgyülést *Andrássy* Gyula gróf következő beszéddel nyitotta meg:

Midőn a t. közgyülést elnöki székemből először üdvözölni szerencsém van, nem lehet, hogy meg ne emlékezzem ama férfiuról, ki annyi éven át e társulat elnökletét vitte. És ha a bold. gr. Lónyay Menyhért érdemeiről ezuttal nem emlékszem hosszasabban és részletesebben meg, csupán azért nem teszem, mert a t. közgyülés elé terjesztett s általam is aláirt jelentésben azok bővebben méltatva vannak, s mert ugyanez közgyülés folyamán fog előterjesztetni a közp. bizottság ama javaslata, hogy a közgyülés első határozata Lónyay Menyhért gróf emlékének és érdemeinek megörökitése legyen. (Helyeslés.)

Ama ügyekről sem kivánok jelentést tenni, melyekkel a közp. bizottság a mult közgyülés óta foglalkozott, mert a közp. bizottság jelentése ezekre is részletesen kiterjed. És ha mégis felszólalok, ezt azért teszem, hogy röviden bár, de jelezzem a különbséget a mostani és régi állapot között. A Tiszaszabályozás társadalmi uton indult meg és sokan kételkedtek volt annak sikere iránt. Volt egy idő, midőn a klimatikus bajokat és különösen a szárazságot a szabályozásnak kivánták betudni. Midőn pedig nedves évek jöttek, akkor a vállalat sikerébe vetett bizalom sokaknál megrendült.

Ha tárgyilagosan akarunk szólani, akkor annyit el kell ismerni, hogy a szabályozás nagyban és egészben sikerült. A föladat első részének bevégzéséhöz, mely abból áll, hogy a földek az árviztől mentesittessenek, nagyon közel állunk, s a kérdés technikai és adminisztrativ része aránylag kevés kivánni valót hagy hátra. Nem mondhatom ezt a kérdés financziális részéről. Nagy védmüveink megvannak, de az azokra forditott költségeket vissza is kell fizetnünk és pedig azokat lehetőleg nagyobb megerőltetés nélkül kellene visszafizetnünk. Most tehát egész sulyával a financziális kérdés nyomul előtérbe. (Általános helyeslés.) A legtöbb társulat a midőn alakult, financziális irányban nem vetett magával számot, az a kérdés, hogy a vállalat ki fogja-e magát fizetni: alig szerepelt; az embereket a katasztrófák elleni védekezés szüksége, az önfentartás ösztöne vezette, s financziális részére a vállalatnak csak másodsorban gondoltak.

Nézetem szerint most minden figyelmünket a financziális kérdés kell, hogy magára vonja. A szabályozást egyfelől fejleszteni és nagyobb teherviselési alapot teremteni, másfelől a teherviselést könnyebbé tenni, ez a mi közvetlen feladatunk. (Helyeslés.) E végre szükségesnek tartom, hogy a belvizszabályozások eszközlésére legnagyobb gondunkat forditsuk; szükségesnek tartom, hogy a kamatláb olcsóságának felhasználásával olcsó pénzre tegyünk szert, és pedig olyan pénzre, melyet az érdekelt adósok bármikor visszafizethessenek. Szükségesnek tartom végül a legnagyobb takarékosságot azért is, hogy a mindnyájunk közös tulajdonát képező tartalékalap minél kevésbbé vétessék igénybe. (Általános helyeslés.) Nem oly fényes a feladat, mely előttünk áll, mint az eddigi volt, de legalább is oly hasznos lesz az reánk nézve.

Én nem kételkedtem soha a Tiszaszabályozás technikai és adminisztrativ részének végeredménye iránt, és nem kételkedhetem az iránt sem, hogy a mint az eddigi kérdéseket megoldottuk, ugy közös erővel sikerülend a kérdés financziális részét is megoldásra vezetni. A közgyülést megnyitottnak nyilvánitom. (Általános éljenzés.)

A társulatok megbizóleveleinek bemutatása és a társulati képviselők neveinek felolvasása után tárgyaltatott az 1884-ik számadás, melyre nézve a felmentvény megadatván, az 1886. évi költségvetés vétetett tárgyalás alá, mely évre 3254979 holdra holdankint ¼ krajczár határoztatott kivettetni.

Ezután dr. Darányi Ignácz felolvasta a központi bizottságnak a közgyüléshez intézett jelentését; melyből, adjuk a következőket.

A központi bizottság mindenekelőtt mély fájdalommal emlékezik meg gróf Lónyay Menyhértnek váratlan elhunytáról s meleg elismeréssel adózik a tiszavölgyi társulat körül szerzett elenyészhetetlen érdemeiről.

Inditványozza, hogy a közgyülés első határozata az elhunyt emlékének és érdemeinek jegyzőkönyvi megörökitése legyen.

A központi bizottság első alakulását illetőleg jelenti, hogy a központi bizottsághoz a belügyminiszter rendes tagul *Ribáry* József miniszteri tanácsost, póttagul *Torkos* László miniszteri tanácsost, a pénzügyminiszter rendes tagul *Fehér* Miklós osztálytanácsost, póttagul dr. *Jankovich* János osztálytanácsost, a közmunka- és közlekedési miniszter rendes tagul *Rapaics* Radó osztálytanácsost, póttagul pedig *Dékány* Mihály miniszteri titkárt küldötte ki; ugyancsak a közmunka- és közlekedési miniszter a Tisza és mellékfolyóinak felügyeletével megbizott középitészeti felügyelőkül *Péch* József kir. tanácsost és *Bertalan* Lajost nevezte meg és küldte a központi bizottsághoz ki. A központi bizottság állandó titkárává egyhangulag dr. *Darányi* Ignácz eddigi titkárt választotta meg.

Az 1880: XX. t.-cz. 13. §-a alapján alakitott kölcsönkiosztó hetes-bizottságba rendes tagokul br. *Sennyey* Pált, *Keszlerffy* Jánost és gr. *Dessewffy* Aurélt (és pedig ez utóbbit néhai gróf Lónyay Menyhért helyébe) s póttagokul gr. *Mailáth* Józsefet, *Sváb* Károlyt és dr. *Darányi* Ignáczot választotta meg. Ugyane bizottsághoz a belügyminiszter rendes tagul *Ribáry* József miniszteri tanácsost, póttagul *Fascho-Moys* Sándor osztálytanácsost, a pénzügyminiszter rendes tagul *Kupecz* Ödön osztálytanácsost, póttagul *Molnár* Béla miniszteri titkárt, a közmunka- és közlekedési miniszter rendes tagul *Rapaics* Radó osztálytanácsost, póttagul *Dékány* Mihály miniszteri titkárt nevezte ki.

Az *igazgatási szervezet* kérdését illetőleg jelenti a központi bizottság, hogy a közmunka- és közlekedési miniszter a müszaki ártérfejlesztésnél követendő eljárást szabályozó rendeletnek, nemkülönben a fegyelmi eljárást szabályozó utasitásnak tervezetét elkészitette, s véleményezés végett leküldötte.

A központi bizottság a müszaki ártérfejlesztésre vonatkozó utasitási tervezetet a mintaképen ahhoz csatolt részletes feltételekkel együtt mindenekelőtt a vidéki egyletekkel közölte a végből, hogy azok müszaki közegeik meghallgatása után véleményes jelentésüket a központi bizottságnak tegyék meg.

A vidéki egyletek véleményei beérkezvén, azokat az adminisztrativ albizottság tárgyalás alá vette s e tárgyalás befejeztével tette meg az albizottság a központi bizottságnak előterjesztését.

A központi bizottság magáévá tévén az albizottság álláspontját. A müszaki ártérfejlesztésre vonatkozó utasitási tervezet tekintetében a közmunka- és közlekedési miniszter által leküldött munkálathoz lényegében hozzájárult. A leküldött fegyelmi utasitási tervezet is egy csekélyebb, inkább magánjogi irányu módositás kivételével melyhez az igazságügyminiszter nem vélt hozzájárulhatni, — a központi bizottság hozzájárulásával és felterjesztése értelmében lett végleg megállapitva.

Az 1884: XIV. t.-cz. 15. §. második bekezdése is

mely szerint «a társulati védtöltések vagy más szabályozási müveletek által védett körtöltések, utak, vasutak, csatornák és épületek tulajdonosai az ármentesitési költségekhez oly arányban tartoznak hozzájárulni, a mennyivel többe kerülne saját épitményük fentartása, illetőleg azok biztositása, ha a védmü nem léteznék» már gyakoriati alkalmazását találta. A közmunka- és közlekedési miniszter ugyanis leküldötte a központi bizottsághoz a szegedi körtöltéseknek, továbbá az osztrák-magyar államvasutaknak és a magyar államvasutak alföld-fiumei vonalának a sövényháza-szegedi társulat költségeihez való bevonása, illetőleg a jelzett töltésépitmények tulajdonosainak az 1884: XIV. t.-cz. 15. §. értelmében a társulati terhekhez való hozzájárulása iránt tartott tárgyalásokról szóló jegyzőkönyveket és jelentéseket véleményadás végett.

A központi bizottság, az adminisztrativ albizottság javaslatához képest e kérdésben kimondotta, hogy azt az elvet, mely szerint az évi hozzájárulást azon összeg képezze, a melybe a kör-, illetőleg vasuti töltések fontartása kerülne, ha a védmü nem léteznék, a törvényben gyökerezőnek találja: helyesli azt az elvet is, hogy az évi hozzájárulás akkép állapittatott meg, hogy a társulati védmüvek nem létezése esetén szükséges befektetés 6 százalékához az évi fenfartási költség átlaga hozzáadatott: azt az elvet is magáévá teszi, hogy a társulat kölcsönterhében és teherállagában sem Szeged város mint a körtöltés tulajdonosa, sem a magyar, illetőleg osztrák-magyar államvasut részeseknek ne legyenek tekintendők, de épen azért, mert ez utóbb emlitett elvet is elfogadja a bizottság, le kell vonnia az abból folyó következtetést is, s ez abból áll, hogy a kérdéses hozzájárulás czimén sem Szeged város, sem a magyar, illetőleg osztrák-magyar államvasutak nem lehetnek tagjai a társulatnak, mert egy és ugyanazon társulatnak kétféle tagjai nem lehetnek, s különösen nem lehetnek tagjai olyanok, a kiknek hozzájárulása inkább a váltságösszeg természetével bir, s az évről évre változó kivetések szerint nem változik, s a kik a társulat teherállagában sem vesznek részt.

A fenti elvek szerint megállapitott hozzájárulás addig nem esik változás alá, mig az 1884: XIV. t.-cz. 12. §-a értelmében uj ártérfejlesztés, illetőleg osztályozás nem történik, ez esetben azonban és különösen ha az ártérfejlesztés a vizszin emelkedését konstatálta, e hozzájárulás is uj megállapodás alá esik, miután az 1880: XIV. 15. §-ának első bekezdése az arányok változhatlanságát csupán a vizszinek egymásközti arányára nézve mondotta ki.

A közmunka- és közlekedési miniszter több társulatnak uj beosztással leendő szervezését vette czélba. Névszerint a bizottsághoz véleményadás végett leküldetett a biharbékési társulat, a berettyó-ivánfenék-mezőtur-mesterszállási társulat ujjászervezésének, nemkülönben a középtiszai társulatnak a fegyvernek-szakállasi és törökszentmiklósi társulatokkal való egyesitési kérdése.

A központi bizottság minden egyes kérdést nem anynyira elvont elméletek szerint, mint inkább a fennforgó gyakorlati körülmények számbavételével iparkodott megoldani; véleménye adásánál azonban azt az elvet, melyet már régebb idő óta hangoztat, szem elött soha nem tévesztette, hogy a parallel öblözeti és társulati rendszer szüntettessék mindenütt meg. A közmunka- és közlekedési miniszter mind a három kérdésben a központi bizottság által elfoglalt álláspontot tette magáévá.

Szabályaink, ugy a mint azok az 1884. október 12-iki közgyülés által megállapitva lőnek, a nm. közmunka- és közlekedési miniszter ur által változatlanul hagyattak helyben.

A központi bizottság tudatva, hogy a vizjogról szóló törvény megalkottatott, megelégedéssel konstatálja, hogy az 1879: XXXIV. t. czikk 6. §. g) pontjában foglalt ama felosztási kulcsot, mely az egyenes adók, községi pótlékok és társulati járulékok czimén fennálló tartozásokra befizetett összegek aránylagos megosztására vonatkozik, s mely annyiszor képezte felszólalás tárgyát, — a törvényhozás sem találta megfelelőnek s ezen rendelkezés helyébe a vizjogi törvény ama intézkedést foglalja magában, hogy ily esetekben a pénzügyminiszter — az illető társulatok meghallgatása után — rendeletileg szabályozza a felosztás módozatát.

Óhajtotta volna ugyan a bizottság, hogy oly esetekben, midőn a társulati tagok által az egyenes adók, községi pótlékok és társulati járulék czimén fenlévő hátralékaikra befizetett összegek összes tartozásukat nem fedezik, a befizetett összeg oly arányban osztassék meg, a mily arányban e három rendbeli tartozás egymáshoz áll; reméli azonban, hogy a pénzügyminiszter a törvényhozás által neki adott felhatalmazást e rég hangoztatott s a Tiszavölgy egyik életkérdését képező óhaj teljesitésére fogja felhasználni. A pénzügyminiszter már is kijelentette azt, hogy ha a hátralékok megszüntetése czéljából tett eddigi intézkedései hatálytalanoknak bizonyulnak, kész gyökeresebb rendszabályokhoz is nyulni.

A mi a *tiszavölgyi kölcsönügy* állását illeti, bemutatja a közp. bizottság a pénzügyminisztertől e részben nyert kimutatást, nemkülönben jelenti, hogy a kölcsönkiosztó hetes-bizottság által kezdettől fogva a mai napig következő kölcsönök szavaztattak meg: a csánypercsórai magánöblözetnek 500,000 frt; a hosszufoki öblözetnek 300,000 frt; a Gerjeviz-Perje szabályozó-társulatnak 60,000 frt; a mindszent-apátfalvi társulatnak 400,000 frt; a temes-bégavölgyi társulatnak 8.500,000 frt (ez utóbbi összeg másik fele feltételesen); a felső-szabolcsi társulatnak 1.500,000 frt; ismét a felső-szabolcsi társulatnak 200,000 frt; a heves-szolnok-jászvidéki társulatnak 1.062,719 frt 27 kr.; a bodrogközi társulatnak 2.400,000 forint; az abád-szalók-tisza-beői öblözetnek 570,482 frt 45 kr.; a felső-szabolcsi társulatnak 400,000 forint; a török-szent-miklósi társulatnak 230,000 frt; a szolnok-csongrád-balparti társulatnak 260,000 forint; az örvény-abádi társulatnak 440,000 frt; a felső-szabolcsi társulatnak 300,000 frt; a hosszufoki öblözetnek 700,000 forint; az örvény-abádi társulatnak 60,000 frt; a berettyó-ivánfenék-mezőtur-mesterszállási társulat ivánfenéki öblözetének 400,000 frt; a felső-szabolcsi társulatnak 300,000 frt; a felső-torontáli társulatnak 2.000,000 frt; a Nyirviz-szabályozó-társulatnak 1.700,000 frt; a törökbecsei társulatnak (tiszai VI. folyamosztály 3. épitészeti egylet) 85,000 frt; a heves-szolnok-jászvidéki társulatnak 100,000 forint; a szolnok-csongrád-balparti társulatnak 42,000 frt; a bihar-békési társulat hosszufoki öblözetének 200,000 frt; a beregi társulatnak 1.000,000 frt; a bihar-békési társulat hosszufoki öblözetének 80,000 frt; a bodrogközi társulatnak 600,000 frt; a berettyó-ivánfenék-mezőtur-mesterszállási társulat mezőtur-mesterszállási öblözete részére 450,000 frt; a tóköze-istvánházi társulatnak 80,000 frt. Összesen tehet a hetes-bizottság 24.820,201 frt 72 kr. kölcsönt szavazott meg. Ez összegből azonban a temes-bégavölgyi társulat részére feltételesen megszavazott 8½ millió frtos kölcsönnek a társulat részére ki nem adott fele, vagyis 4.250,000 forint elesik.

Előlegezésre a mult évi jelentés óta a következő társulatokat az alább felsorolt összegekkel hozta javaslatba: a közép-tiszai társulat örvény-abádi öblözete részére 65,000 frt állami előleget, mely előleget utóbb a pénzügyminiszter rendes kölcsönné nyilváníttatott; a bihar-békési társulat fekete-kőrösi öblözete részére 100,000 forint; ugyancsak a fekete-kőrösi öblözet részére 200.000 forint; a felső-bodrogi társulatnak 361,000 frt; a beregi társulatnak 400,000 frt és a felső-torontáli társulatnak 200,000 frt állami előleget. Összesen tehát 1.326,000 frt előleg megadását hozta javaslatba.

Tanácskozások tárgyát képezte a központi bizottságban a *tiszai végleges kölcsön-szükséglet* biztositásának kérdése, és különösen kiemeltetett, hogy menynyire kivánatos volna a végleges szükségletet akkép biztositani, hogy az 1880. XX. t.-cz. alapján fölvett kölcsönök konvertálhatók legyenek, illetőleg, hogy az egyes kölcsönök bármely ártéri birtokos által az 50 év lejárta előtt is törleszthethessenek, s amaz eszme merült föl, hogy e végre legczélszerübb volna a záloglevélkölcsönök formája, vagyis hogy az érdekeltség minden nyerészkedés kizárása mellett és az állam aegise alatt, ama mintára, mint a hogy a magyar földhitelintézet alkottatott, egy intézetet alapitana. Ezt az eszmét a központi bizottság magáévá tette, s a pénzügyminiszterhez fölterjesztést intézett az iránt, hogy ez eszméhez elvileg hozzájáruljon és a részletek megbeszélése és megállapitása czéljából a központi bizottsággal tárgyalásba bocsátkozzék; másfelől a pénzügyi albizottság fölhatalmaztatott, hogy az esetre, ha a kormány a czélbavett eszmét elfogadná, s annak megbeszélésére küldöttet nevezne, a tárgyalásokban a központi bizottság képviseletében részt vegyen.

A központi bizottságban az 1880. XX. t.-cz. 18. §-a is beható tanácskozás tárgyát képezte. E szakasz ugyanis azt rendeli, hogy ha valamely társulat az 50 év lejárta előtt tartozását vissza is fizeti, az általa letett tartalékalapra csak az összes társulatoknak adott egész kölcsön visszafizetése után tarthat az egyes társulat igényt. Eme törvényes rendelkezés igazságtalannak tünik föl akkor, ha a kölcsönét törlesztő társulat helyébe azonnal akad egy más társulat, mely azt fölveszi s melytől a tartalékalapra a 6% szintén levonatik; ekképen ugyanis a törvény betüszerinti értelmét véve, ugyanazon kölcsön után a tartalékalap kétszeresen volna visszatartható; mihez képest a központi bizottság a pénzügyminisztert fölterjesztés utján kérte föl, hogy e visszásság orvoslását legjobb belátása szerint rendeleti uton, vagy pedig az 1880. XX. t.-cz. 18. §-nak törvényhozási módositása utján eszközölje.

Ármentesitési és vizszabályozási munkákra a közel jövőben szükséges következő összegek jelentettek be feltétlenül: A beregi társulat részéről a már e társulat részére megszavazott 1.000,000 frtból még hátralevő 400,000 frt, belvizszabályozási czélokra 1.300,000 frt, a berettyó-ivánfenék-mezőtur-mesterszállási társulat berettyói öbölzete részéről 3.850,000 frt, ugyanannak mezőtur-mesterszállási öbölzete részéről 150,000 frt; a biharbékési társulat fekete-körösi öbölzete részéről 850,000 frt; a bodrogközi társulat részéről 400,000 frt; a felső-torontáli társulat részéről 1.200,000 frt; a nagybecskereki társulat részéről 230,000 frt; a középtiszai társulat örvény-abádi öbölzete részéről 65,000 frt; a sövényháza-szegedi társulat részéről 480,000 frt; a titeli töltésfenntartó egylet részéről 200,000 frt; a tóköz-istvánházai társulat résséről 82,000 frt; a törökbecsei belvizszabályozó társulat részéről 50,000 frt; az ujszeged-vedresházi társulat részéről 270,000 frt, összesen 9.527,000 forint. Ezen kivül feltételesen előjegyeztettek magukal: az aranka-vidéki belvizi társulat 320.000 frttal; a bácsi társulat 500,000 frttal; a heves-szolnok-jászvidéki társulat 1.000,000 frttal. Bejelentetett tehát irásban: 11.347,000 forint. Szóval bejelentetett a berettyói öblözet részéről azon 1.088.000 frt, melylyel nevezett öblözet a fent kimutatott szükségleten kivül az osztrák földhitelintézetnek tartozik; a felsőbodrogi társulat részéről 800,000 frt; a Csongrádtól Szegedig tervezett társulat részéről 700.000 frt; a bihari belvizek munkáira 800,000 frt; a csánypercsórai társulat részéről esetleg 160,000 frt; a Nyirviz-szabályozó tervezet kivitelére pedig 100,000 frt. Mindent összevéve tehát 14.995,000 frt.

A központi bizottság a miniszteriumhoz intézett erre vonatkozó felterjesztésében kimondotta, hogy a mennyiben a szükséglet meghaladja a fedezetet, első sorban a tényleges munkálatokra szükséges összegek legyenek engedélyezendők, s hogy ugyancsak az első kategoriába tartozzanak azok a társulatok, melyeknél a pénz vegyesen konverzióra és munkálatokra kéretik; a társulatok szükséglete azonban, melyek tisztán konverziót vesznek czélba, csak másodsorban elégittessék ki. A munkálatok minőségét illetőleg megkülönböztetés tétetett az ármentesitési és belvizszabályozási munkálatok között s az első kategóriába csak azok a társulatok kérettek helyeztetni, melyek czélbavett munkálatánál a belvizszabályozás az ármentesitéssel kapcsolatos. Végül felkérte a bizottság a kormányt, hogy a sürgős szükségletet az előadott elvek szerint az eddigi módon fedezze, a végleges szükséglet biztositása iránt pedig a tárgyalásokat a központi bizottsággal egyetértőleg mielőbb meginditsa.

A mult évi közgyülés megbizása következtében küldöttség járult a pénzügyminiszter elé, s a közgyülésnek azzal a kérelmével, hogy az 1879: XXXVI. t.-cz. 6. §. g) pontja törvényhozásilag oly értelemben módosittassék, hogy az adózók által történő befizetések, a községi adók mintájára oly arányban osztassanak meg az adók és vizszabályozási járulékok közt, a mily arányban ezek egymáshoz állanak.

A pénzügyminiszter válaszában kijelentette, hogy ama társulatok területén, melyeknél a legnagyobb hátralékok mutatkoznak, a behajtás körül követett eljárást a miniszteriumból külön e czélra kiküldött szakértő közegek által megvizsgáltatni szándékozik s a vizsgálat eredményeit a központi bizottsággal közölni fogja. A jövőben teendő intézkedésekre nézve pedig a miniszter ugy nyilatkozott, hogy a központi bizottsággal egyetértőleg fog eljárni; ha a törvény keretén belül lehet segiteni, azon belül fog maradni, de ha a törvény rendelkezései elegendőknek nem találtatnak, a tiszavölgyi hitel és egyéb e kérdéssel kapcsolatos fontos érdekek szempontjából hajlandó a törvény módositásának expedienséhez is nyulni. Utóbb értesitette a központi bizottságot, hogy a nagymérvü hátralékok felszaporodásának oka nem annyira az 1879. XXXIV. t.-cz. 6. §. g) pontjában foglalt intézkedésben, mint inkább annak nem eléggé pontos alkalmazásában rejlik. Ez okból az érdekelt törvényhatóságok közigazgatási bizottságaihoz rendeletet bocsátott ki, a melyben szigoru utasitást szab elé, hogy az 1879. XXXIV. t.-cz. 6. §. g) pontjának az adóbehajtó közegek által való pontos megtartása iránt miként járjanak el. Egyuttal az érdekelt kir. adófelügyelőket nemcsak az 1879. XXXIV. t.-czikk 6. §. g) pontjában foglalt intézkedések pontos megtartására, hanem oda is utasitotta, hogy a müködési területökön levő egyes vizszabályozási társulatok kormánybiztosát, elnökét, illetve igazgatóját havonkint értesitsék a társulati követelések behajtása körül tett intézkedések eredményéről.

A mult évi tiszavölgyi közgyülés küldöttsége által előterjesztett azon kérelemre nézve pedig, melyszerint az 1879: XXXIV. t.-cz. 6. §-ának g) pontja oly értelemben változtassék meg, hogy az adózók által eszközölt fizetések — a községi adók módjára — oly arányban osztassanak meg az adók és vizszabályozási kölcsönrészletek és járulékok között, a mily arányban ezek egymáshoz állanak: az elhatározást amaz időre tartotta fenn a miniszter, a mikor e kérés teljesithetése iránt a közigazgatási bizottságoktól és a kir. adófelügyelőktől egyidejüleg felkivánt véleményes jelentések beérkeznek; de kész, ha kell, törvényhozás utján is oly intézkedések életbeléptetésére, melyek a társulatok érdekeit biztositsák.

A központi bizottság elhatározta, hogy a hátralékok megszüntetése iránt a pénzügyminiszternél annyiszor előterjesztett kérelmét meg fogja ujitani, és pedig azzal, hogy a pénzügyminiszter a vizjogi törvény 122. §-ban foglalt felhatalmazás alapján elrendelje, hogy a hátralékokra befolyó fizetések — a községi adók mintájára — a központi bizottság által inditványozott kulcs szerint osztassanak meg az adók és vizszabályozási járulékok között.

Végül a tartalékalap állását illetőleg jelenti a bizottság, hogy a magyar földhitelintézettől nyert értesülésünk szerint a tartalékalap állása mai napon: m. kir. 4%-os aranyjáradék-kötvényekben 907,800 frt, magyar földhitelintézeti 4½%-os záloglevélben pedig 252,400 frtot tesz. Ezenkivül a készpénz-számlán 669 frt 1 kr esik a tartalékalap javára.

E mi a *kataszteri kérdést* illeti, behatóan foglalkozott a központi bizottság a különös gazdasági költségek megtéritésének kérdésével, elhatározta, hogy ama társulatoknak, melyek a parczelláris betudást óhajtanák igénybe venni, de ezt azért nem tehetik, mert a müszaki és részletes ártérfejlesztés még náluk végrehajtva ninesen, azt a tanácsot adja, hogy árterük határait a kataszteri térképekre a kataszteri közegekkel egyetértőleg rajzoltassák be, s hogy ott, a hol a társulati közegek a kataszteri közegekkel megegyezni nem tudnak, a megfelelő folyammérnökség közbejövetelét kérjék ki.

A 15 évi ideiglenes adómentességek időtartamának az 1881: XLII. törvényczikk által engedélyezett meghosszabbitása, illetőleg ennek kezdetére nézve, tekintettel a hivatkozott t.-cz. 2. és 3. §-ra, a pénzügyminiszter olyképen intézkedett, hogy ama vizszabályozási társulatoknál, melyeknél az elébb hivatkozott 2. §. értelmében végrehajtott védmümunkátatok az 1883. vagy azt megelőző években már befejezve s müszakilag fölülvizsgálva voltak, az adómentesség meghosszabbitásának kezdete 1883. végeig vagy már előbbi években lejárt adómentességükre nézve az uj földadó-sorozási munkák eredményei szerint 1884. elejétől; az 1884. évben még érvényben volt s csak azután különböző években lejárandó adómentességekre nézve pedig a lejáratra következő évtől kezdve számittassék; ama társulatoknál pedig, melyeknél a hivatkozott 2. §. értelmében készült munkálatok 1884. évtől s a folytatólagos években lesznek csak befejezve s müszakilag kollaudálva, az adómentesség meghosszabbitásának kezdete a kollaudálási év végéig lejárt adómentességre nézve a kollaudálási évre következő év elejétől, az akkor még le nem járt adómentességekre nézve pedig a lejáratra következő évtől kezdve fog majd számittatni.

A bizottság felterjesztést intézett a kormányhoz az iránt, hogy az ártereknek (a mennyiben a valósitás megtörtént) a kataszterben s ennek nyomán a hiteltelekkönyvben leendő kitüntetése e törvényjavaslat által lehetővé tétessék. A pénzügyminiszter értesitette a bizottságot, hogy fölterjesztése folytán átirt az igazságügyminiszterhez s ez átiratban jelzé, hogy a magánhitel szempontjából kivánatosnak tartaná, ha az ártérben fekvő s a földadó-kataszterben ilyenekül kitüntetett területeknek e minősége egyszersmind a hiteltelekkönyvekbe is bejegyeztetnék s e tekintetben a hiteltelekkönyveknek a földadó-kataszteri telekkönyvekkel való összhangzásba hozatalát tárgyazó törvényjavaslatban gondoskodás történnék.

A pénzügyi részhez mindenekelőtt gróf *Károlyi* Sándor szólalt fel, körülbelül ezeket mondva:

A társulatok által bejelentett szükséglet 18 millió forintot tesz. Ez az, melyet körülbelül minimális összegnek kell tekinteni. A 25 milliónyi kölcsönből már csak 5 millió áll rendelkezésre, ez is csak akkor, ha a temes-bégavölgyi társulat tartozása refundáltatik. A hiányról tehát gondoskodnunk mielőbb szükséges és ha azt a kérdést vetem fel magamnak, hogy milyen legyen az e végből szükséges jövő kölcsön formája, akkor a régi kölcsön hibáiból kivánok kiindulni. A régi kölcsönnek egyik hibája az, hogy annak kamatlába a mai viszonyokat tekintve drága. Ma erős meggyőződésem szerint kedvezőbb feltételekkel lehet pénzt kapni olyan garancziák mellett, minők az 1880. XX. törvényben biztositvák. De más baj is van a jelenlegi kölcsönnel; ez idézett törvény 18 szakasza szerint ugyanis, ha valamely társulat visszafizeti is kölcsönét az ötven év lejárta előtt, tartalék alapjával az 50 év lejártáig kötelezve marad. A legnagyobb viszásság pedig az, hogy az egyes társulati érdekeltek a mai tiszai kölcsöntől nem szabadulhatnak és tartozásukat külön nem fizethetik vissza. A jövendő kölcsön formáját illetőleg eredetileg a zálogleveleket tartottam legczélszerübbnek, de részemről nem elleneznéni, hogy bemutatóra szóló kötvények bocsáttassanak ki, mint a temes-tiszavölgyi társulatnál. Lényegesnek tartom a kölcsöntartozások telekkönyvi bekebelezését s hogy mindenkit annyi terheljen, a mennyit tartozik. Örömmel üdvözlöm gróf Andrássy Gyulának azt az eszméjét, hogy a tiszavölgyi társulat olyformán, mint a magyar földhitelintézet, minden nyerészkedés kizárásával, zálogleveleket bocsásson ki s e végett oly intézetet alapitson, melynek tagjai a társulatok tagjai legyenek. Meg vagyok győződve, hogy mielőbb fog találkozni pénzcsoport, mely e záloglevelek átvételére vállalkozik. Nem kivánom a központi bizottság kezeit megkötni, de óhajtanom, hogy a közgyülés e kérdés tanulmányozására utasitsa a központi bizottságot, mert e bizottság müködésének nagyobb sulya lesz, ha tudatni fog, hogy a közgyülés áll háta megett. (Általános helyeslés.)

Keller Imre a hátralék szaporodását emliti föl, nem tartja czélszerünek, hogy a behajtásnál a vizszabályozási járulékok a községi adók arányában számoltassanak el.

Gr. *Szapáry* István megjegyzi, hogy a jelentésben nem erről van szó, hanem arról, hogy a befizetett összegek az állami, községi és vizszabályozási járulékok egymásközti viszonya szerint osztassanak fel.

Keller Imre ujra felszólal és álláspontját védelmezi.

Tisza István megjegyzi, hogy azt, a mit Keller Imre a központi bizottság szájába ad, ez sohasem kivánta és mondotta, mert hogy a behajtott összegek felosztásánál a vizszabályozási járulékokra nem lehet a községi adó irányadó, az nagyon természetes. A jelentésben csak az áll, hogy a megosztás a községi adó *módjára* történjék, vagyis, ha például az állami adó háromszor annyi mint a vizszabályozási járulék, akkor a befizetett összeg is ily irányban fog a befizetett állami adó és a vizszabályozási járulék közt felosztatni. (Élénk helyeslés.)

Haviár Dániel előtte szólóhoz csatlakozik, s gr. Károlyi Sándor felszólalását örömmel üdvözli s annak sikert kiván. A hátralékok behajtását illetőleg nagy sulyt fektet arra, hogy annak idején hajtassanak be, mert ha összegyülnek, a behajtás annál nehezebb és költségesebb lesz.

Fejér Miklós osztálytanácsos megjegyzi, hogy a vizi-zálogleveleket illetőleg a közlekedési és a pénzügyminiszteriumok közt tanácskozások folynak s hogy azok eredményét a kormány a központi bizottsággal közölni fogja. A mi pedig a hátralékok behajtását illeti, a hátralékok indokolásukat részben egynémely társulat rendezetlen viszonyaiban találják. Mihelyt a hátralékosok közül 5 társulatot kiveszünk, alig fog hátralék maradni. A viszonyok javulását legalább részben e társulatok körülményeinek rendezésétől várja. Ami a dolog másik oldalát illeti, eddig az volt a baj, hogy külön könyvekben kezeltettek az adók és vizszabályozási járulékok. Ezentul egy könyvben fognak kezeltetni s a nyilvántartás és ellenőrzés is más alapokra fektettetett, reméli tehát, hogy a panaszlott bajok rövid idő mulva orvosolhatók lesznek.

Dr. *Darányi* Ignácz csatlakozik a gr. Károlyi Sándor által előadottakhoz, de mivel azt tartja, hogy első lépés annak kieszközlése, hogy a kölcsönét visszafizető társulat a tartalékalapját meg is kapja, ily irányban annál is inkább kellene a közp. bizottságnak az eddigi nyomon lépéseket tenni, mert különben a konverzió előreláthatatlan akadályokba ütköznék. (Élénk helyeslés.)

Gr. *Andrássy* Gyula elnök határozatilag kimondja, hogy a közgyülés egyhangulag elfogadja gr. Károlyi Sándor inditványát ama hozzáadással, melyet dr. Darányi Ignácz pótlólag inditványozott. E szerint megbizza a központi bizottságot, hogy eddigi törekvéseit a tiszai kölcsön konverziója és a végleges szükséglet biztositása tárgyában folytassa s mindenekelőtt iparkodjék a kormánynál annak kimondását kieszközölni, hogy konverzió esetén a tartalékalap vissza fog szolgáltatni ugy amint az a temes-bégavölgyi társulatnál történt.

Ezzel a jelentés adminisztrativ és pénzügyi része tudomásul vétetett.

Következett a kataszteri rész.

Ullrich Vilmos a közgyülés figyelmét a hiteltelekkönyvezés tekintetében a társulati magántulajdont tevő területekre hivja fel s ide vonatkozó nézeteit részletesen előadja.

Horváth Gyula a hiteltelekkönyvezést illetőleg kimondatni óhajtaná, hogy az ártéri birtok a fensikitől teljesen elkülönitve vétessék fel.

Báró *Lipthay* Béla felszólalása után az *elnök* azt a javaslatot tette, hogy e figyelemre méltó, de mégis részletekbe menő inditványok a közp. bizottsághoz utasitassanak.

A közgyülés az elnöki javaslat értelmében határozott.

Ezután a középtiszai kisorsolt központi bizottsági tagok helyébe rendes tagokká: gr. *Szapáry* Gyula, *Keszlerffy* János és dr. *Darányi* Ignácz 48—48 szavazattal, póttagokká pedig *Sztráda* Béla 48 és *Losonczy* Mihály 41 szavazattal választattak meg.

Miután a közgyülés elhatározta, hogy Lónyay Menyhért gróf emléke a jegyzőkönyvben megörökittessék, a jegyzőkönyv hitelesitésére Haviár Dániel és Bárczay Béla kérettek fel, mire az *elnök* köszönetet mondott Pestmegye közönségének a megyeház termének átengedéséért.

Végül a közgyülés Andrássy Gyula gróf elnöknek buzgó müködéseért jegyzőkönyvi köszönetet szavazott.

Ezzel a közgyülés véget ért.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

* **A juhvásároknak** szerdáról *keddre* áttételét a kormány a főváros kérére jóváhagyta. A tanács ez intézkedéstől a heti juhvásárok nagyobb lendületét várja.

* **Staminirovits Pál** zombori kereskedő fizetésképtelenségében folytatott kiegyezkedési tárgyalások — mint nekünk Zomborból irják — nem vezettek eredményhez, mert Staminirovits e hó 12-én bejelentette a csődöt. Néhány nap óta a bécsi hitelegylet képviselője Zomborban időzik, s habár ez a felajánlott 40%-nyi kiegyezést elfogadni hajlandónak nyilatkozott, ugy ez még sem jöhetett létre, mert azok a hitelezők, kik nem tartoznak a hitelegylet kebelébe, ezt a kiegyezést keveselvén, el nem fogadták, minek következtében a csőd kihirdetése kikerülhetlenné vált. Az árutartozások 50,000 frtra s a váltótartozások 60,000 frtra rugnak. A zombori piacz, csekély összeg kivételével, részint jó kezesek, részint Staminirovits emeletes főutczai házára történt előjegyzések által fedezve van.

IPARÜGYEK.

— **Az iparhatósági megbizottak** választása a főváros elöljáróságai helyiségében ma d. e. 8 órától 6 óráig folyt le. A *részvétlenség általános volt*, csupán a *Ferenczvárosban* történt meg az a nem várt eset, hogy a jelöltek közül kettőt ki is buktattak.

A kerületek szerint ez az eredmény:

Az *I. kerületben* beadatott 12 szavazat, megválasztattak: Bauer József kéményseprő, Biberal cserepes, Biegelbauer Jakab hentes, Killmayer István kádár, Buczák Ágoston kárpitos, Wohlfahrt Ödön lakatos, Gulden Gyula gyárbeli igazgató, Kados Adolf kávés, Tabermann Gusztáv bádogos, Sehmayer Nándor sütő, Lindmayer Ferensz vendéglős, Pfeiffer János mészáros, Szabó János szabó, Lehnellein Antal czipész, Weisz Antal asztalos, Netzaschek Károly kereskedő, Ott Lajos kereskedő, Steden József kereskedő, Tott Gyula vaskereskedő, Telegdy Károly kereskedő, valamennyien egyhangulag.

A *III-ik kerületben* 17 szavazattal megválasztattak a következők: Bauer Mátyás szabó, Fölkl János órás, Hoffmann Lipót lisztkereskedő, Heuszler András asztalos, Holzbauer Mátyás vasárus, Holländer Lipót kereskedő, Iricsek Ferencz mészáros, Kämeter Antal kereskedő, Kugler József mézesbábos, Kohn Gáspár pipakészitő, Lencz Ferencz bőrkereskedő, Löschinger Ferencz órás, Morelly János kávés, Petrovich Márk borbély, Ritter Antal fuvaros, Szolnoky László kovács, Weber Antal vaskereskedő, Weisz Sándor dohánytőzsdés, Weisz Simon szatócs, Zelder Venczel bormérő.

A IV-ik kerületben a választás Prohászka Ferencz jegyző és *Schikinger* J. esküdt vezetése alatt folyt. Bizalmi férfiak: Török György, Heinrich Ferencz, Matheidesz István, Marton Alajos. Beadtak összesen 37 szavazatot. Megválasztattak: Kreszta János kávés 32, Dietzl József borkereskedő 37, Kontur Alajos üveges 30, Benesch Ferencz hádogos 30, Girardi József divatkereskedő 37, Gnodl János vendéglős 37, German Gyula órás 37, Szóhner Károly ügynök 30, Janicsek Károly czipész 37, Kokesch Sándor szücs 37, Krammer Miksa a kiskereskereskedők társulatának elnöke 32, Kozilek János kárpitos 37, Marton Alajos diszmüárus 37, Mauricz Vilmos lakatos 37, Szilasy Béla 32, Neruda Nándor kereskedő 37, Pardavi József könyvkötő 37, Reitszám József divatárus 36, ifj. Reichel Károly mészáros 37, Szécsényi Lajos szabó 37 szavazattal. A többi szavazat egyesek közt oszlott meg.

Az V-ik kerületben összesen csak 8 szavazat adatott be s e szerint megválasztattak: Breitner Zsigmond, Brezlmayer Kálmán, Czipaner János, Falk Zsigmond lovag, Fon Dezső, Fürst Jakab, Grünbaum Miksa, Hirsch Manó, Hoffmann J. C. Holzwarth György, Hüttl Tivadar. Kertész Tivadar, Liptai Alajos, Neuschlosz Ödön, Neuwelt Ármin, Rieger György, Rósa Lajos Ede, Szakál László, Thuri János, Wadlsteiner Nándor.

A VI-ik kerületben 34 szavazat adatott be s megválasztattak: Brezlmayer Román, Benkert György, Bobula János, Bárdos József, Drobnits György, Eisele József, Elszaszer János, Höcker Adolf, Jansa Nándor, Jorisics Márton, Jamniczky Lajos, Kaufmann Ede, Leitner M. L., Paál Gergely, Piszurnyi Lajos, Schön Ármin, Schwáb Lőrincz, Spitzer Miksa, Kreische Antal, Rausch Ferencz.

A *VII-ik kerületben* 16 szavazat adatott be s megválasztattak: Back Fülöp, Barna Mihály, Beliczay Béla, Bergmann József, Böhler Vilmos, Engelbach Alajos, Fischer Ignácz, Frommer A., Kaschnitz Gyula, Kirner József, Kovács Zsigmond, Kunossi Adolf, Reinisch Henrik, Schimmer György, Schmidlechner György, Strass István, Waldhauser Adolf, Walser Jakab, Weitzenfeld Jakab, Wolfarth Jakab.

A *VIII. kerületben* beadatott 43 szavazat, egyhangulag megválasztattak: Dévecis Gyula kéményseprő, Seenger Béla kőfaragó, Weiller J. S. lisztkereskedő, Békésy Károly sütő, Fettich György füszerkereskedő, Glattfelder Jakab kocsigyártó, Grossmann Miksa kádár, Adler Károly gyári igazgató, Jungffer Gyula lakatos, Werman Frigyes szabó, Hegyi József épitész, Vágner Károly czipész, Sipos Albert asztalos, Brauch Károly hentes, Rózsa Sándor szabó, Molnár Endre Lajos kereskedő, Glück Frigyes szálloda tulajdonos, Stühmer Frigyes czukor-gyáros, Dutkovits István épitész, Pavelka Antal korcsmáros.

A IX. kerületben beadatott 44 szavazat, megválasztattak: Antony Tamás épitő-vállalkozó, Biró Sándor asztalos, Étsy Ferencz kosárfonó, Fehér Miklós kereskedő, Frank Mihály hentes, Gubicz László gépgyáros, Horváth József ács, Kirschner Nep. János rőfőskereskedő, Lédeczy Sándor zongoragyáros, Mátyás Gábor bérkocsis, Nadler Nándor könyvkötő, Prückler László pezsgőgyáros, Schäffer Andor kávés, Szepessy Gyula szabó, Szandtner Károly kereskedő, Kopan Ernő vaskereskedő, Graff József pékmester, Takáts István csizmadia, Vágó Ignácz lakatos.

BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE.

— Deczember 13. —

Gabonatőzsde.

— Vasárnapi forgalom. —

Készáruban ma nem volt üzlet, mert a gabonacsarnok — mint vasárnap rendesen — zárva volt.

Határidőüzlet változatlan irány mellett üzlettelen volt. — Köttetett:

Szokványbuza tavaszra 1000 mm. 8.03 frt.

Déli 12 órakor zárulnak:

Szokványbuza tavaszra	8.02—8.04
Tengeri május—juniusra	5.55—5.57
Szokványzab tavaszra	6.63—6.65

Értéktőzsde.

— Vasárnapi forgalom. —

A mai vasárnapi magántőzsdén élénk hausse-irány volt. Osztrák hitelrészvény 293-ról 294.35-ig emelkedett és maradt 294.30 pénz; magyar hitelbank 295.50—296.25-ön, magyar aranyjáradék 99.45—99.57½-en, magyar papirjáradék 91.25—91.30-on köttetett.

11 órakor zárulnak: Osztrák hitelrészvény 294.30—294.40, magyar hitelbank 296.25—296.50, magyar aranyjáradék 99.55—99.57½, magyar papirjáradék 91.27½—91.30.

NAPIREND: Deczember 14-én.

Naptár: Hétfő. Róm. kath.: Nikáz püspök. — Prot.: Nikáz. — Görög-orosz: (decz. 2.) Habakuk próféta. — Zsidó: (teb. 6.) — Nap kél 7 ó. 42 p., nyug. 4 ó. 8 p. — Hold kél déli 12 ó. nyug. 11 ó. 56 p. este. — Első negyed 7 óra 38 perczkor este.

A magyar tudományos akadémia III. (math. és term. tudományi) osztályának ülése d. u. 5 órakor. Értekeznek: br. Eötvös Loránt, Konkoly Miklós Lengyel B. Than K. és Schenzl Guidó.

A budapesti kereskedelmi és iparkamara közös ülése d. u. 4 órakor.

A fővárosi közigazgatási bizottság ülése d. e. 10 órakor az ujvárosháza közgyülési társalgó termében.

A IV. ker. bizottsági tagok kijelölő értekezlete a régi városháza tanácstermében.

Őszi képkiállitás a müesarnokban (Andrássy-ut 69. sz.) d. e. 9 — d. u. fél 5 óráig. Belépti dij 50 kr.

Vörös-kereszt-egylet Erzsébet-kórháza (Buda, déli pályaudvarközelében) megszemlélhető naponként délelőtt 10—11½ óra között.

Grand Café Restaurant de l'Opera, az operaházzal szemben. Villamos világitás. Az idegenek találkozója.

Nemzeti muzeum: term. és néprajzitár d. e. 9 — d. u. 1 óráig.

Gazdasági és tanszermuzeum a Köztelken d. e. 10—12, d. u. 2—4 óráig.

Müszaki iparmuzeum a kerepesi-uton (Beleznay-kert) nyitva d. e. 10—12 és d. u. 2—4-ig.

Egyetemi füvészkert az üllői uton d e. 8—12 és d. u. 2—6 óráig.

Akadémiai könyvtár d. u. 3—7.

Egyetemi könyvtár d. u. 4—8.

Muzeumi könyvtár d. e. 9—d. u. 1.

Állatkert nyitva egész nap. Belépti dij 30 kr.

Felelős szerkesztő **Csávolszky Lajos.**

NYILT-TÉR.

IGÉRVÉNYEKET

Magyar nyeremény sorsjegyekre à 3 frt és 50 kr. bélyeg. | **3%-os földhitel sorsjegyekre** à 1 frt és 50 kr. bélyeg.

120,000 frt Főnyeremény 50,000 frt

a deczember 15-iki huzásra elad

LUEFF M. illatszerész

3378 Budapest váczi-utcza 28. sz.

Egy kitünö szer. Budapest. Folyó hó 5-én hozzám intézett becses tudakozására, ezennel van szerencsém értesiteni, hogy a Brandt R. gyógyszerész svájczi labdacsai, igen jóhatásuak s az én gyomorbajomban és székrekedésemben a legjobb szolgálatot tették s bajaimban alaposan segitenek. Ezért a svájczi labdacsokat (a gyógyszertárakban egy doboz ára 70 kr.) mindenkinek legjobb meggyőződésemmel úgy ajánlom, mint a legbasznosabb gyógyszert. Fogadja a tekintetes úr legbensőbb köszönetemet értök. Örökké hálás lekötelezettje: Ebenführer Oszkár, VII. ker. Dobutcza 8. Minthogy Magyarországban Brandt R. gyógyszerész svájczi labdacsainak különféle utánzatai léteznek, arra kell gondosan figyelni, hogy minden dobozon, czégjegyül, egy fehér kereszt vörös mezőben s Brandt R. névaláirása meglegyen. 2006

A PIEPER-féle fegyverek

az idei antwerpeni nemzetközi kiállitáson *diszoklevéllel tüntettettek ki.*

Gyári raktára Magyarországon

HUZELLA M.

fegyvertárában 2224

Budapest, IV. ker., váczi-utcza 1. szám.

Eredeti gyári árak mellett 65, 75-től 150 forintig.

A-MOHAI

ÁGNES FORRÁS

hazánk egyik legszénsavdusabb

SAVANYUVIZE

kitünő szolgálatot tesz főleg az emésztési zavaroknál s a gyomornak az idegrendszer bántalmain alapuló bajaiban. Általában a viz mind azon kóroknál kiváló figyelmet érdemel, melyekben a szervi élet támogatása és az idegrendszer müködésének fölfokozása kivánatos.

Borral használva kiterjedt kedveltségnek örvend.

Az 1884-ik évi elszállitás

1,500.000 palaczk.

Kizárólagos főraktár

Édeskuty L.

m. kir. udv. ásványviz-szállitónál Budapesten.

Ugyszintén kapható minden gyógyszertárban, füszerkereskedésben és vendéglőkben.

SZINHÁZAK ÉS MULATSÁGOK.

NEMZETI SZINHÁZ

Évi b. 203. Havi b. 11.

Budapest, deczember 14-én.

Az eladó leány.

Vigjáték 1 felv. Irta J. R. Planche. Angolból forditotta Fái J. Béla.

Személyek:

Dobs	Szigeti I.
Dobsné	Györgyné
Mari	G. Csillag T.
Rumble	Pintér
Vivid	Náday
Sam	Latabár

Ezt követi:

Poirier ur veje.

Vigjáték 4 felv. Irta Augier és Sandeau. Ford. Feleki.

Személyek:

Poirier	Szigeti J.
Presle marquis	Náday
Montmeyran hg.	Mihályfi
Verdelet	Feleki
Antonia	P. Márkus E.
Salamon	Körösmezei
Chavassus	Faludi
Cogne	Pintér
Vatel	Vizvári
Kapus	Gonda
Szolga	Sántha

Kezdete 7 órakor.

Holnap, deczember 15-én.

Bérletfolyamban:

Az arany ember.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Budapest, deczember 14-én.

Az operaház zárva.

Holnap, deczember 15-én. Perotti Gy. vendégjátékául Bérletfolyamban.

A próféta.

NÉP-SZINHÁZ.

Budapest, deczember 14 én.

Lumpáczius és a három jó madár.

Bohózat 3 felvonásban.

Kezdete 7 órakor.

Holnap, deczember 15-én.

A gerolsteini nagyherczegnő.

VÁR-SZINHÁZ.

Budapest, deczember 14-én.

Blaha Luiza asszony mint vendég.

SÁRI NÉNI

Eredeti népszinmü dalokkal 3 felv. Irta Almási Tihamér. Kezdete 7 órakor.

NÉMET SZINHÁZ.

Budapest, deczember 14-én.

Der Zigeunerbaron

Operette 3 felvonásban.

Kezdete 7 órakor.

SZINHÁZI JEGYEK a **m. kir. opera-, nemzeti-** és **népszinházhoz** IV. ker. **Koronaherczeg-utcza 8. szám** alatt a (Harischb-azárban) kaphatók és előjegyezhetők.

ORPHEUM.

Nagymező-utcza 17.

Mr. BERNARD Fantoches szinházával **à la Holden** valamint **M· és Mme Legrand** franczia duettisták ellépte. Fellépnek továbbá: **Lenz Paula** k. a. a pétervári csász. szinházból, hires operett és walzer énekesnő; **Man de Wirth „Férfi vagy nő"**; Proffesseur **Martini**, eredeti árny silhouettáival; **Johnson** tornász-család a gördülő globuson; **Carina** k. a. német énekesnő; **Margit** k. a. magyar énekesnő; **Schenk** ur bécsi dalkomikus. **The charvelous Olives** groteszk bohóczok fellépte a csodásan betanitott törpe uszkárral. 32

IDŐJÁRÁS decz. 13. regg. 7 órakor.

Az időjelző-intézet távirati jelentése.

Állomások	Légnyomás mm 700	Szél iránya és ereje (1—12)	A hőmérséklet Celsius fokban	Csapadék mm	Felhőzet
Arad	65.2	ENY 2	— 8.7	4	—
Beszterce	63.3	NY 1	— 12.0	—	—
Beszterczebánya	63.4	E 6	— 5.8	—	—
Budapest	64.9	NY 4	— 6.2	3	—
Csáktornya	67.9	E 3	— 5.4	—	—
Debreczen	62.1	EK 1	— 8.0	2	—
Eger	66.7	DNY 1	— 6.3	1	—
Eszék	—	—	—	—	—
Fiume	67.6	E 3	— 0.5	—	—
Késmárk	62.8	E 6	— 8.0	1	—
Keszthely	67.6	E 7	— 6.6	n	—
Kolozsvár	64.6	⊕	— 9.2	7	—
Magyar-Óvár	68.6	ENY 6	— 7.6	—	—
Mármaros-Sziget	62.1	EK 1	— 9.6	2	—
Nagy-Enyed	66.2	D 1	— 9.0	—	—
Nagy-Szeben	62.9	ENY 1	— 8.8	2	—
Nagyvárad	61.6	E 1	— 6.8	—	—
Orsova	65.3	NY 2	= 7.8	9	—
Pancsova	66.2	ENY 2	— 8.2	4	—
Selmeczbánya	68.5	ENY 6	— 9.0	2	—
Sopron	—	E 4	— 8.4	—	—
Szatmár-Németi	63.6	DK 3	— 9.3	—	—
Szeged	64.5	EK 1	— 7.9	99	—
Szepsi-Szt-György	62.5	⊕	— 15.2	6	—
Szolnok	65.8	⊕	— 6.0	2	—
Temesvár	65.7	ENY 3	— 9.0	99	—
Trencsén	67.8	ENY 3	— 6.4	1	—
Ungvár	62.5	E 2	— 7.9	n	—
Zágráb	68.4	E 2	— 3.8	—	—
Bécs	70.5	NY 2	— 9.0	—	—
Bregenz	75.8	D 1	— 9.5	—	—
Lesina	65.8	E 5	— 1.6	—	—
Pola	67.9	K 4	— 1.2	=	—
Prága	72.9	DNY 2	— 13.7	—	—

Áttekintése a mai időjárásnak:

Európában: A nagy légnyomás (770—775), a kontinens nyugati részéből kiterjed ennek többi nagy részére is (760); a depresszió (759) az Aegei tengernél van. — Az idő fagyos, északnyugaton változó, szárazabb; délkeleten borus csapadékokkal.

Hazánkban: Északias, helyenkint erős szelek mellett, a fagyos, hideg alig változott, a légnyomás mindenütt nagyobbodott. — Az idő északnyugaton részint változó, száraz; a délkeleti nagyobb félben boros, havazásokkal.

Kilátás a jövő időre.

Hazánkban: Északnyugoton változó, délkeleten borus fagyos időt várhatni, szeles havazásokkal.

Közlekedési utmutató.

Megjelent legutóbb az Egyetértés október 19-iki számában.

E rovatban minden szó egyszeri beiktatása 2 krba kerül, hirdetésekért, melyek a hirdető félnek lakczimével el vannak látva, minden egyes közlés után 30 kr. bélyegdij is fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

Minden hirdetésre felvilágositást ad a kiadóhivatal. Levélbeli tudakozódásokra pontosan válaszolunk, ha a szükséges postabélyeg beküldetik, és a hirdetés alatt álló kis szám közöltetik.

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel a válaszra szükséges levélbélyeg beküldetik.

Felkéretik

azon egyén, ki e hó 6-án vasárnap este 6 és 7 óra között az «Egyetértés» szerkesztőségének előszobájából egy selyem esernyőt tévedésből elvitt és mai napig sem hozta vissza, azt okvetlen ugyanoda visszavinni, a hol saját esernyőjét is átveheti, ellenkező esetben a rendőrség fogja elvitetni. 4665

Eladás.

Gyógytár eladó

kedvező feltételek mellett, egy alföldi népes városban. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4651

Füstölt hus áruk.

Bérmentlen posta és csomagolás
4½ Kl. császárhus . frt 4.—
4½ « füstölthus . . « 3.40
4½ « füstölt szalonna « 3.80
4½ « pompás hurka « 4.90
Prágai sonka, minden cseh malaczokból utánvét mellett.
Vorlicek Vincze Prága-Smichov. 3403

Uraságoktól

levetett férfi ruhák folyton jutányos árban kaphatók. IV. ker. egyetemtér 5. sz. alatt, az udvarban ajtó sz. 1., ugyanott javitó és tisztitó és kölcsönző intézet. 3344

Igen olcsón eladó.

Salgó-Tarjántól fél órányira, 20 hold jó szántóföld biztos kőszén alréteggel, 6 hold rét, 6 hold jó termő szöllő, 10 hold szöllőnek igen alkalmas parlaggal 1 és fél hold beltelek, hasznos kerttel, 6 szobás uri lak, 8 öles mellék épületekkel, borpincze 60 akóra, hordó szüreti készlettel, 3 majorság zsellérrel, mindez 5500 forintért. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4551

Vétel.

Birtok.

Tolna-, Fehér- vagy Baranyamegyékben lakház, kellő gazdasági épületek és felszereléssel együtt, egy jó talaju 200 vagy 300 holdas birtok, népes vidék és jó közlekedéssel megvételre kerestetik. Ajánlatok «F. A.» a kiadóhivatalba küldendők. 4630

Lakás és bérlet.

A bodzafa-utcza

21. szám II. em. 21. ajtó egy vagy két igen csinos, szépen butorozott, utczai szoba, külön kijárattal, előszobával, rendkivül jutányos árért azonnal kiadó. 5028

Kerestetik!

2 utczai szoba, konyha, kamara, előszoba, **azonnali** beköltözhetésre. 5029

BUDAPEST szálloda Budapesten, Olcsó hónapos- és napi szobák.

Uri családok,

kik a télen át a fővárosban lakni szándékoznak, kaphatnak jó lakást kedvező feltételek mellett a

NEMZETI SZÁLLODÁBAN váczi-utcza.

Ugyanott vannak hónapos szobák, kiadandók; havi lakbér **15 frttól** felfelé. 3441

Egy müvelt

keresztény uri egyén keres egy intelligens családnál, második emeletnél nem magasabban fekvő világos

szobát étkezési ellátással.

Szives ajánlatok az ár megjelöléssel «otthonosan 41» czim alatt mielőbb e lap kiadóhivatalába küldendők. 4655

Alkalmazást keres

5025 **Egy derék**

és jó bizonyitványokkal ellátott gazdasszony, magános özvegy nő, ki a háztartás minden ágában jártas, alkalmazást keres valamely magános uri embernél. Czime a kiadóhivatalban.

Joghallgató,

ki a magyar és német nyelvben úgy az irodai teendőkben tökéletesen jártas, ügyvédi vagy közjegyzői irodában alkalmazást keres. Ajánlatok «H. G. 100.» alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 4667

Házvezetői állást

keres egy jó családból való középkoru r. k. egyedül álló hajadon, ki a házvezetés minden ágában, úgy szintén a baromfi tenyésztésben, tejkezelésben, kézi munkában jártas, pusztára, nemeslelkü magános urnál, ki őt mint családtagot tekintené, s a jó bánásmódra fektetné a fősulyt. Az illető már működött e minőségben és jó bizonyitványokat mutathat fel. Ajánlatok T. T. 5 alatt a kiadóhivatalba. 4634

Különféle.

HIRSCH & FRANK
BUDAPEST
V., fegyvergyár-utcza 4,
ajánlják saját gyártmányú vaskézi talyigájukat, névszerint szén-, zsák-, rakasz-, tégla-talyigát és szenes- és maláta-kocsijaikat.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Ki volna hajlandó

egy okos, szorgalmas, erényes földmüves ifjunak 1000 frtot kölcsönözni? 4611

Egy jövedelmező

szolid üzlethez 4—500 forint befektetéssel kerestetik a vidékre egy keresztény társ vagy társnő. Személyes közreműködés szükséges. Czim a kiadóhivatalban. 4653

A PALLAS kiadóhivatalában Budapest kecskeméti-utcza 6.) kapható:

KERESKEDELMI FÖLDRAJZ.
Kereskedelmi tanodák és felsőbb ipariskolák számára engedélyezett tankönyv.
Irta
Dr. TOLDY LÁSZLÓ.
Ára az I. és II. kötetnek 3 frt 20 kr.

Legalkalmasabb ünnepi ajándék

Valódi
harczi kanári madarak,
bel- és külföldi madarak, kajdácsok, kutyák stb. kaphatók, 3434
KLEIN ÖDÖN-nél,
Budapesten, bálvány-utcza 16. sz.
Árjegyzék ingyen, bérmentve.

TÜZ és BETÖRÉSI kisérlet 1885. julius 6-án Bécs városa elöljárósága előtt a legjobb eredménynyel megtartatott.
Szabadalm. Casszettek à 15, 18, 22, 26 forint. 2943
Szabadalm. pénzszekrények à 45, 60, 80, 90 irt stb. csak
TÁNCZOS R.-nél Bécs, II. Taborstrasse 2.
Bővebb prospectusok ezen jelszó alatt minden vasárnapi számban.

TRADE MARK. CHAMPAGNE AYALA & Co. (Château d'Ay) 2812
Egyedüli raktárnok Budapest és környékén
RADANOVITS TESTVÉR uraknál
Budapest, Calvintér.

GUMMI ÉS HALHÓLYAG
a legjobb s legbiztosabb óvszer, készülékek egyedül valódi párisi tuczatja 1, 2, 3, 4 és 5 frt, megküldi titoktartás mellett utánvéttel
Mosé Sándor gummi-áruk ügynöksége
Bécs, Kölnerhofgasse 4. 2810
Ugyszintén párisi szivacskák tuczatja 2 és 3 frt.
Teljes mintagyüjtemények, preservativek 15 drb 3 frt 50 kr.

A felgyógyulást
nehéz betegségből Garzó József földbirtokos a következőben tudatja a köszönő iratban, czimezve
HOFF JÁNOS-hoz
cs. kir. udvari szállitó Európa legtöbb fejedelmeinél, cs. kir. tanácsos, a koronás arany érdemkereszt tulajdonosa, magas porosz és német rendek lovagja. Bécs. Gyár: Grabenhof Bräunerstrasse 8. szám. Gyári raktár: Belváros, Graben Bräunerstrasse 8. szám.
Tisztelt uraságod! Ezennel kérem önt, sziveskedjék nekem postatoruultával az ön Hoff János-féle malátakivonati egészségi söréből 11 palaczkot és 2 zacskó malátaczukorkát küldeni. Örömöt szerez nekem az, hogy tisztelt uraságodat értesithetem, hogy az emlitett malátasör, s malátaczukorkák feleségem szenvedését nappal enyhitik, éjjel pedig az alvást s a kivánatos nyugalmat teszik lehetségessé, szóval a máig elért eredmény engem teljesen kielégit és az elgyötört betegnek az ön malátatápszerkészitményei igen nagy könnyebbülést szereznek.
Nagy-Körös, 1885. aug. hó 15-én.
Garzó József, földbirtokos.
Ő felsége a német császár és a császári herczegek, több alkalommal ismételték kegyelem nyilvánitásaikat a malátakészitmények gyárosának.
Megjegyzés. Valamennyi hirdetés maláta-kivonatokról utánzatok, mit ugy a betegeknek, mint az orvosnak kell tekintetbe venniök. A valódiság jeléül a Hoff János-féle malátakészitményeken a védjegynek (a feltalálónak Hoff Jánosnak arczképe s aláirása) kell lennie.
A leirást és használati utasitását felgyógyult betegektől, kik mellbetegségből, testgyengeségből, altesti bántalmakból meggyógyultak, mindenki ingyen kapja.
Árak: Malátakivonati egészségi sör 1 palaczk 60 kr, 11 palaczk 6 frt, 28 palaczk 15 frt, 58 palaczk 30 frt. Budapesten II üveg vétele... a házhoz leend szállitva. Malátacsokoládé I. ½ kiló 2 frt 40 kr. II. ½ kiló 1 frt 60 kr. III. ½ kiló 1 frt Malátaczukorkái: 1 zacskó 60 kr, 30 és 15 kr. — Malatakivonat 1 üvegcse 1.12, kisebb 70 kr. — Gyermek tápmalátaliszt 1 frt. — Egy malátafürdő 80 és 50 kr. Az igazi Hoff János-féle mellczukorkák kék papiroson vannak és vásárlásnál csak ilyenek kérendők.
2 forinton alul nem küldünk semmit.
Hoff János,
főkraktára Magyarország részére: Budapest, zsibárus-utcza 7. (A főpóstával szemben.)
Kapható Török József gyógyszerésznél király-utcza 12 szám alatt. 3184

A „FRANKLIN-TÁRSULAT“ kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvárusnál kapható — az osztrák tartományok számára Szelinszky György cs. kir egyetemi könyvárusnál, Bécsben I., Stefansplatz Nr. 6.

GYULAI PÁL KÖLTEMÉNYEI.
Második bővitett kiadás a költő arczképével.
Fűzve 4 frt. Diszkötésben 5 frt o. é.

Vörösmarty életrajza.
Második javitott kiadás Vörösmarty arczképével.
Fűzve 2 forint. Félbőrkötésben 3 forint.

EMLÉKBESZÉDEK.
Fűzve 2 frt. Félbőrkötésben 3 forint.
Tartalma: Kazinczy Ferencz. — Pákh Albert. — B. Eötvös József. — Toldy Ferencz. — Kriza János. — Szigligeti Ede. — B. Kemény Zsigmond. — Gróf Széchenyi utolsó évei. — B. Jósika Miklós. — Mészáros Lázár. — Kossuth levele Deák halálakor. — A Vasárnapi Ujság 25. évfordulóján.

KATONA JÓZSEF ÉS BÁNKBÁNJA.
Katona arczképével.
Fűzve 2 frt. Vászonba kötve 2 frt 40 kr.

EGY RÉGI UDVARHÁZ UTOLSÓ GAZDÁJA.
Dörre Tivadar rajzaival. Harmadik kiadás.
Fűzve 1 frt 40 kr. — Diszkötésben 2 frt. 3458

HAAS FÜLÖP ÉS FIAI
Budapest, Gizellatér
ajánlják raktárukat legujabb
butorszövetekben, asztal és ágyteritőkben, szőnyegekben és futószőnyegekben
legdusabb választékban a legolcsóbb árakon.
Valódi keleti szőnyegek, portièrek, diván-takarók, vánkos- és flanel-paplanok, csipke-jutefüggönyök és storsok
legnagyobb választékban olcsó áron. 3526
Fali és mennyezeti diszitések raktára.
Papir-kárpitok nagy választékban
a legolcsóbbtól kezdve a legfinomabb és legelegánsabb kivitelben.

A „FRANKLIN-TÁRSULAT“ kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvárusnál kapható — az osztrák tartományok számára Szelinszki György csász. kir. egyetemi könyvárusnál Bécsben Stefansplatz Nr. 6.

LÁNYOK KÖNYVE
fiatal lánykák számára. 3456
Irta Warga Lajosné (Rajka Teréz).
8 aczélmetszettel és több kisebb képpel. Ára kemény kötésben 2 frt.

Olasz
vörös-kereszt-sorsjegyek
nálam
csak 14 frtért
kaphatók.
WELTNER M. banküzlete
Budapesten, váczi utcza 27. 3522

KERTÉSZ TÓDOR müparárú ujdonságok tára
Budapest, Dorottya-utcza 1. szám.

Karácsonyidényi kiállitásra megjelent ujdonságok, már 1 frton alól 200 frtig. Praktikus találmányok a háztartás, játszó-, étkezőasztal, iró-, dohányzó-, munkaasztalok berendezéséhez és termek kiegészitéséhez. A Renaissance, Rococco és heraldi izlésben tálpaizsok, tálak, fali és kandallóórák, kancsók 2—20 frtig. Vadász- és lovagsportnak czélszerű disztárgyak. London Doksban vett indiai curiositások, gyöngyház namutálcza 10 kr.
Uj! bőrirá tombor disszel. Pénztárcza zománczbetűs frt 1.50, hármas toilette tükör 9—35 frtig. Revolver mint irókészlet 1 frt. Bronz naptár 90 kr. Nedvesitő dohányóból 3 frt. Gong asztalcsengetyű 2.40. Angol köszén ékszer, nickel thea-üstök, gyertyatálcza rózsa 35 kr. Olajfa-árú, szép virág-vázák 40 krtól Uj! hármas tünemény: olaj falkép 8 frt. kezdve. Uj! Virágasztalkák 8 frttól kezdve. Márvány thea-asztalok, állványos albumok, aquarium, visitkártya-tálak virágtartóval, ágas gyertyatartók párja 4—70 frtig. Terre cuit olasz figurák. Fali és felkoltó-órák 4.50—10 frtig. Berendezett utitáskák 18—65 frtig. Flobert-, czél- és madárpuska 10—23 frtig, vadász- és védfegyverek, kártyaprések, cassettek, bonbonierek, toilette- és munkaasztalkák, necessairek és berendezett kaskák, kertyűtartók és flaconiérek, finom Block-Notiz. Bor-, sör- és likőr-készletek. Csemegekés-állvány 6—12 frtig. Nagy svájczi zeneszekrény 20—35 frtig, egyszersmind dob- és harangokkal 130 frtig. Concert harmonika 7 frt. Ariston számtalan zenedarabokkal, 6 darabbal 20 frt., külön zenedarab 60 kr. Diszes szines üveg-képek ablakra függeszthetők 4, 5, 7 frt. Bali legyezők 2—35 frtig, finomabb nemüek gyöngyházban is. Aneroid időmutató, Tréfás vexáló türelemjátékok, könnyen előadható bűvészjátékok a karácsony- és Sylveszter-estékre 20 krtól 5 frtig.
Csillogó, ragyogó fényes karácsonyfadiszek. Biztonsági vas karácsonyfa állvány 1.60—2.50 ig. Nickel karácsonyfa-állvány, 2 zenedarabot játszik, a fát forgatja 20 frt. Ezüstszál rezgő-csillag tuczatja 60 krtól frt 1.80-ig. Szines üveg-golyók érczfüllel tucz. frt 1.20-tól 2.20 ig. Rogyogó pirámis a fa hegyébe 10—35 krig. Aranyos czipőcskék 15 kr. Gelatin Heraldika 20 kr. Gelatin virág 20 kr. Elégtelen gyapot a fa havassá tételére 30 kr. Ki- Uj! Angyalok a karácsonyfa hegyó-folyondár 15 kr. gyére 1 frt. Lebegő angyalok az ágakra, mozgó szárnyakkal 40—2.25-ig. Tréfás mozgékony majom 10—35 krig. Könnyen felerősithető csillogó gyertyatartók tuczatja 25, 35, 45, 60, 75 kr., 1.—, 1.40, 2—3 ftig. Önforgó fénylámpa 1 frt. Lampionok a fa hatásos kivilágitásához, tuczatja 75—1.40 ig. Disz-lampionok, tuczatja 75—1.80-ig. Rubin lampion gyertyával, drbja 15—40 krig. Töltött mécsek reflektorral tuczatja frt 2.40. Ragyogó arany és ezüst regg-harmat 20 kr. Arany és ezüst hajszál 40 kr., veres vagy zöld 50 kr. Szivárvány hajszál 25 kr. Dióaranyozó és ezüstozó füst 10 kr. Arany, rubin és gyémánt ragyogó csillagok —.15, —.20, —.75, 1.30 ig. Gyémánt csepek. tuczatja 45 kr. Jégcsapok, doboz 80—1.20-ig. Csillámló láncz 3 méter 2.40—3 frtig. Arany- és ezüst-fürt, tuczatja 70—84 krig. Ragyogó madár-fészek 10 kr. Szines gyöngy-láncz 20—30 krig. Üveg gyümölcsök 5, 10 és 15 kr. Tölthető fenyő-toboz érczből, tucz. frt 1.20 Csillámló fenyő-tobor, tuczat 72 kr. Csillogó labdák, tuczat 1 frt. Arany dió meglepetéssel 10 kr. Dió betéttel 20 kr. Felnyitható arany diók drbja 15—40 krig. Különféle 12 bonbonièrek 1.20—2.70-ig. Meglepő csinos bonbonièrek drbja 10, 15, 20—50 krig. Liliom ragyogó szirmokkal 10 kr. Harmatositó por 10 kr. Palaczkcukorral töltve 10 kr. Pezsgővel 10—15 kr. Tányérok és kosarak, torta és gyümölcscsel 10—20 krig. Gyöngysodrony a tárgyak felerősitéséhez 10 kr. Szines viaszgyertyák tuczatja 20 és 40 kr. Szenzációs gyertyák, a fán egyszerre gyulnak meg, tuczatja 42 kr. Magnesiumsodrony vakitó fénynyel ég, méter 85 kr. Bengáli fénypapir 10 kr. Kedélyderitő tréfás meglepetési tárgyak és komikus alaku dobozok ajándéktárgyak elrejtésére, ezerféle 30 krtól 5 frtig.
Uj! Rezgő arany és ezüst üstökös 20 kr. Harmatos rózsa tuczatja 40—1.20-ig. Szines gelatin lobogók 10 kr. Lebegő pillangók 10—20 krig. Ragyogó szegfűvirág 20 kr. Szines csengők 15 kr. Uj! Renaissance-gyertyák, 25 drb 1 frt. Párisi kisördög 5 kr. Schweiczi ház 10 kr. Dobocskák 5, 10, 20 és 40 kr. Arany és ezüst halacskák 5—15 krig. Fényesen ragyogó madárka Uj! Karácsonyfa meggyujtó és oltó-rúd 80 kr. 20 kr. Czukorka zsák 30 kr.
Uj! Mulattató és tanulmányos játékok leányoknak és fiúknak. Törhetlen, mosdatható finom babák inzecskékben 1.20—4.20 ig. Öltözetett baba, a kis franczia costumebabáktól 50 kr., 1.20—4 frtig, a nagy törhetlen öltözöttekig 3.30—35 frtig. Papa, mama hivó babák 1.80—2.70-ig. Mulatságos birkózó bosnyák és baka 80 krtól 1.20 ig. Diszes kosárka és koffer babával és öltözékkel 1.20—10 frtig. Baba-ágy 20 krtol 8 frtig. Takaréktűzhely 1.30—12 frtig. Czinezett konyhaedény — 70—2.60-ig. Zománczvas edény doboza 2—4.80-ig. Porczellán asz.all service 2.20. Babasroba-butorok — 80—7 frtig. Berendezett konyha 1.20—3 frtig. Felszerelt baba-mosdóasztal 1.80. Baba furdő-szoba kád- és vízvezetékkel 2 frt. Járó és ütő baba-óra 50 kr. Czinn butordarabok 40 kr. Trombita 30—1.60-ig, billentyűs 50—2.4-ig. Madárénekutánzó sip 8—50 krig. Varázs énekcső 5—35 krig. Havasi pásztor-furulya 10—30 krig. Szappanbuborékok —.30—1.20-ig. Caleidoscop — 3 —6.50-ig. Blumatoscop csokorképző Uj! Accordokat játszó érczbugó 80 kr. —.80 kr. Japáni bugó 30 kr. Érczbugók 30—75 krig. Szájharmonika csengetyűvel 1.50. Kard 1.50—3.— frtig. Dob Uj! Zenélő dob 5 frt. Puska 1.——.35—11 frtig. 2.30-ig. Gyermekostor 20—80 kr. Kocsi —.60—6 frtig Uj! amerikai Jockey, a lovak Szekér 2 ökörrel 3.60. a gyeplővel igazithatók 6.—. Ugyanez pléhből 1 frt. Ló tábol —.80—2-ig. Bárány 1.30—4.75-ig. Gépezetes mozgó játék 1.20—25 frtig. Gépezetes futó egér 85 kr. Kakas-párviadal 40 kr. Futó krokodil 15 kr. Amerikai csengő-kocsi 50 kr. Ugró emberkék 20 kr. Zsinóron mászó majom 30 kr. Tornászó majom 70 kr. Felállitható szines pléh katonák —.70—3.60-ig. Honvéd őrség 1.80. Vasut pléhből 40 krtól 9 frtig. Gépműves közúti vaspálya-mozdony 20 kr. Életkerék mozgó alakokkal 1.30—2.80 ig. Képeskönyv 10 krtól 3 frtig. Zene Uj! Verő és vonós critera 3 frt. Czitera 1.80—5-ig. Delejes úszó állatok —.40—1.40-ig. Szinház —.70—6 frtig. Árnyék-szinház 3.60. Hegedű 1.50. Mozaikjáték — 40—3 frtig. Festékszekrény — 50—4 frtig. Rajzkészülék —.70—3 frtig. Domborképek mint rajzminták 1—3.50 ig. Préselt betüjáték —.40—1.80-ig. Cubusjáték —.50—4.50-ig. Türelemjáték —.65—2.40-ig. Bűvészkészlet —.85—8 frtig. Szerszám-láda 4.50—16 frtig. Lombfürész-készlet 4—18 frtig. Laterna-Magika 1.30—10.50-ig. Ködképkészlet 20—40 frtig. Camera obskura 1—4.50-ig. Nyomda 1.20— Uj! Amerikai ajtó közé való csavar-frt 13.50-ig. nélküli torna-készlet 8—10 frtig. Csavarral 15—22 frtig. Takarékpersely —.30—1.80-ig. Labda-persely 1 frt. Mechanikus amerikai komikus persely 3—5 frtig. Fröbel oktatva mulattató játékai. Pálczika-rakás 1.30. Himző iskola — 60—1.80-ig. Fecskendő-festészet 1.80—4.50 ig. Richter-féle épitőiskola kövekkel 1.20—6 frtig. Kötő-pamut csodagombolyag 10 kr. 50 kr. Kis ördög 40 krtól 2.25-ig. Szemfényvesztő. Csörgők 30—50 krig. Gummi baba 25—80 krig. Gummi állat —40—1.80-ig. Tapsoló bohócz 1—3 frtig. Kötött babák — 80—1.50-ig. Sivító csörgős baba —.80 krtól —1.80-ig. Zenélő bohócz-csörgő 2.60—11 frtig.

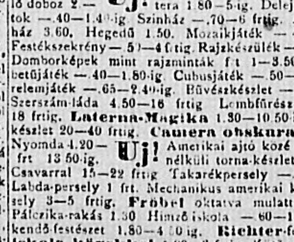

Társas-játékok: Tombola 2.60—20 frtig. Lotto 6 frtig. Városrom 2.20—3.40-ig. Ló-vasút 1.—. A vig egyszeregy 1.60. Harang és kalapács —.85—4.60-ig. Go-Bang, chinai elmés játék 3—4.40-ig. Uj! Török és szerecsen 2.80. Ki kopogtat 2.80. Regatta 7 frt. Utazás volicipeden 3.60. Nagy jég-ünnepély 8 frt. Tivoli 3.80—8 frtig. Domino szolid fa-dobozban 1.20—3.20—8 frtig. Sakkjátékok 2.80—15 frtig. Zsebbeli sakk-, dam- és malomjáték 1.40. NB. Clubb-korcsolyák 1.50, 2.20, 4—5 frtig. Halifax 5 frt. Nickel Halifax 8 frt.
Az itt elősorolt tárgyakból egy választék összeállitható 5, 10, 15—20 frtért.
Minden tárgyon a határozott ár ki van tüntetve, irásbeli megrendeléseknél vagy kivánatra képes árjegyzék mellékeltetik.
Meg nem felelőt visszaveszs
KERTÉSZ TÓDOR.

„Nem ingyen“, „se csőd“, „se haláleset miatt“.
2635 Az öltöztetés terén e hirdetés
FORRADALMAT
fog előidézni. Háromszáztiz centimeter divatos őszi-téli gyapjukelme
EGY ÖLTÖZETRE.
I-ső minőség 4 forint 78 kr., 2-dik minőség 7 forint 39 kr., 3-dik minőség 9 forint 34 kr.,
legjobb brünni szövet, egy téli kabátra:
I-ső minőség ára 5 forint 52 kr., 2-dik minőség 8 forint 98 kr.
Kész őszi öltözet legfinomabb szövetés béléssel 22 frt. | Kész őszi felöltő legfinomabb szövet és béléssel 15 frt.
Téli kabát kitünő minőségben és finom szövetbéléssel ára 22 for...
Vidéki megrendelések naponta teljesittetnek. Minta-árjegyzék bérmentve. Minta nélkül ... nem küldök, mindenki győződjék meg, hogy mit vesz.
KRAUSZ LIPÓT FIA posztó gyári és ruha raktára Budapest, belváros, kigyó-tér 3. szám.
csak a készpénzbeli eladásnak nagy előnyei
határozhatjuk feltünő olcsó árakra. — Mindez humbug! Az ügyes kereskedő

Kerestetik
egy
gépgyári müvezető
egy nagy terjedelmü **budapesti gépgyár** számára. Feltételeztetik, hogy az ajánlkozó **tökéletes technikai** s **gyakorlati képzettséggel** birjon **nagy gőzgépek épitéséhez** is.
Ajánlatok **X. R. 24** jel alatt ezen lap kiadóhivatalához intézendők. 3514

A GRANICHSTÄDTEN H. A
ékszerésznél Bécsben elkövetett betörési rablás alkalmánál erőszakosan feltört pénzszekrények nem a mi gyártmányunk és nem is voltak pánczélszekrények. Ez alkalommal ismételten figyelmeztetjük a n. é. közönséget, miszerint csakis
pánczél-pénzszekrényeink és pánczél-betéteink
nyujtanak **teljes biztonságot az erőszakos betörés ellen.**
Ezen pánczél szekrények és pánczél betétek sajátságos keménységü anyagból készittetnek és oly ellenállási képességgel birnak, **hogy semminemü betörési eszköznek — kivétel nélkül** — sőt a legerősebb kalapács ütéseknek is ellent állanak.
Készeknek nyilatkozunk, minden általunk szállitandó páncél szekrényt szállitás előtt egy betörési kisérletnek alá vetni.
WERTHEIM F. ÉS TSA.
csász. kir. országos szabadalmazott első osztrák pénzszekrény gyár
BÉCS, I., Kärtnerring 18. 3475
Főraktár: Budapesten, Deák Ferencz-utcza 15.

1885. decz. **108. sz.** 1885. decz.

BUDAPESTI SZEMLE
a M. Tud. Akadémia megbizásából szerkeszti
GYULAI PÁL.
TARTALOM:
Kölcsey Ferencz önéletrajza.
Jajcza, a magyarok utolsó végvára Boszniában. — Asbóth Jánostól.
A takarékpénztári betétek biztositása. — Végh Arthurtól.
Az ó-perzsa vallásos irodalomról. Stein Auréltól.
Blumauer Alajos. — Heinrich Gusztávtól.
A kamarai okiratok és Horvátország. — Marczali Henriktől.
Rip van Winkle. Beszély. Irving Washington után, angolból. — Ács Zsigmondtól.
Költemények: Szép Zsanett. Burns után, angolból. Lévay Józseftől. — Arany halálakor egy talmi hazafihoz. Horváth Boldizsártól.
Adalék a görög költészet pessimismusához. — Ifjabb Reményi Edétől.
Kőrösi Csoma Sándor. — F. K.
Magyarország népmozgalma. — Láng Lajostól.
Értesitő: F. Max Müller: Indien in seiner weltgeschichtlichen Bedeutung a. d. — Id. Szinnyei József: A komáromi magyar szinészet története g. — Dr. Lipp Vilmos: A keszthelyi sirmezők. Téglás Gábortól. — Fiók Károly: Nala és Damajanti. a. d. — K. Nagy Sándor: A váradi szinészet története. t. — V. Maniu: Zur Geschichtsforschung über die Rumänen Hunfalvy Páltól. — M. Florianus: Historiae hungaricae fontes domestici. M. M. — Zádor Gyula: Zádor György levelezése Kazinczy Ferenczczel. a. d. Nyilt levél a szerkesztőhöz, gr. Pongrácz Frigyestől.
A BUDAPESTI SZEMLE, mely eddig évenként hatszor jelent meg 80—90 ivnyi tartalommal, 1881 január 1-től kezdve havi szemlévé változott át, s megjelen évenként tizenkétszer 120 ivnyi tartalommal az eddigi előfizetési ár mellett.
A Budapesti Szemle tájékozni igyekszik a magyar közönséget az eszmékről, melyek világszerte foglalkoztatják a szellemeket s mintegy közvetitő kiván lenni egyfelől a szaktudomány és mivelt közönség, másfelől a hazai és külföldi irodalom közt. **E mellett lehető széles tért nyit a nemzetgazdasági közleményeknek, a m. tud. akadémia nemzetgazdasági bizottságától támogatva.**
Megjelen évenként 12-szer 10 ivnyi havi füzetekben. Előfizetési ár bérmentes küldéssel egész évre 12 frt, félévre 6 frt. Előfizetéseket minden könyvárus elfogad. Bécsben, Szelinszki György cs. k. egyet. könyvárus, I. Stefansplatz Nr. 6.
Az előfizetési pénzek az alulirt társulat kiadó-hivatalába küldendők be, vagy a könyvárusokhoz, a kik szintén föl vannak hatalmazva elfogadásukra. 3457
FRANKLIN-TÁRSULAT,
magyar irodalmi intézet és könyvnyomda Budapesten.

A PÁRBÉR
MAGYARORSZÁGON
JOGTÖRTÉNETI FEJLŐDÉSE ÉS JELEN ÁLLÁSA SZERINT
OKLEVÉLTÁRI NYOMOZÁSOK ALAPJÁN
IRTA
TIMON ÁKOS
JOGTUDOR, KÉPESITETT EGYETEMI MAGÁNTANÁR, A GYŐRI KIR. JOGAKADÉMIA JOG- ÉS ÁLLAMTUDOMÁNYI KARÁNÁL A JOGTÖRTÉNET ÉS AZ EGYHÁZJOG NYILVÁNOS REND. TANÁRA.
Ára 4 frt.

PALLAS irodalmi és nyomdai részvénytársaság kiadásában
Budapest, VI. kecskeméti-utcza 6 kapható:
ALBA MARIA
MINT
ÁRPÁD SIRJA
HOLFEKVÉSÉNEK MEGHATÁROZÁSA
IRTA
DR. WEKERLE LÁSZLÓ.

A nekünk bemutatott számtalan megbizható hiteles köszönő irat folytán ezen legöregebb és legismertebb rendelési intézet a hol a tudomány legujabb vivmányai a legbővebb tapasztalatokkal párosulva értékesittetnek, legmelegebben ajánlható.
Dr. Leitner
42 év óta fennálló rendelési intézetében, Budapesten, dob-utcza 18. **titkos betegségek, tehetetlenség**, önfertőzés, fehérfolyás levélileg is biztosan gyógyittatnak. Rendelési órák: reggel 6—9-ig. d. u. 1—5-ig, este 7—10-ig. 2859

A PALLAS kiadóhivatalában (Budapest, kecskeméti-utcza 6.) kapható:
FRANCZIA-MAGYAR
SZÓTAR.
Szójegyzék és nyelvtani megjegyzések a franczia akadémia és a legjelesebb franczia szótárirók után. 3 nagy kötet, fűzve 10 frt, kötve 12 frt.

Titkos betegségek
minden alakját, az önfertőzés mindennemü utóbajait, férfi tehetetlenséget stb. alaposan gyógyit
Dr. PÁPAY
koron. ar. érdemkereszttes, tb. megyei főorvos
Budapesten, ujvilág-utcza 33. I. em. a Ferenczi kávéházzal szemben. 3269
Rendel 9—5-ig délután, levélileg is.

Hirdetések
felvétetnek
a kiadóhivatalban
Budapesten,
IV., kecskeméti-utcza 6.

Huzás deczember 15-én.
IGÉRVÉNYEK
Magyar sorsjegyekre egész 3.— és 50 kr. fél 1.75 bélyeg. | 3%-os földhitel sorsjegyekre csak 1 frt és 50 kr. bélyeg.
Jótékonyczélu államsorsjegyek 1 sorsjegy 2 forint 6 darabnál 1 sorsjegy ingyen.
11,135 nyeremény 100,800 frt.
INGYEN: Egy ½ magyar, 1 földhitel igérvény és 1 államsorsjegyre = 5 forint 75 kr. 3 darab szegény sorsjegy ingyen.
PÉNZelőlegek értékpapirokra bármely összegben legjutányosabb kamatok mellett.
A „Budapesti LLOYD“
kiadóhivatalának bank- és váltó-üzlete
Engel Zsigmond és Ta. 3405
BUDAPEST, Dorottya-utcza 5. szám.
A «BUDAPESTI LLOYD» hiteles sorsolási tudósitó előfizetési ára egész évre 2 frt
Pontosság megbizható és szerény árak.

NEUSTEIN-FÉLE CZUKROZOTT SZT. ERZSÉBET vértisztitó LABDACSOK.
Minden hasonló készitményekkel szemben előnyben kell részesiteni, ezen labdacsokat **mentesek minden ártalmas anyagtól** a legnagyobb eredménynyel felhasználva az altesti szervek betegségeinél könnyen hashajtók és vértisztitók; egy gyógyszer sem kedvezőbb és a mellett egészen ártalmatlanabb
székrekedéseket
leküzdeni a legtöbb betegségeknek e biztos forrását a czukrázatott alakja miatt még gyermekek is szivesen veszik. Ezen labdacsok egy igen megtisztelő bizonyitvány nyert, **udvari tanácsos Fitha tanártól** lettek kitüntetve.
Egy doboz 15 labdacsot tartalmazó 15 kr. Egy henger, mely 8 dobozt, tehát 120 labdacsot tartalmaz ára csak 1 frt o. é.
ÓVÁS! Minden doboz a melyen a czég: **gyógyszertár „zum heiligen Leopold“ nem áll** és a hátsó oldalán **védjegyünket nem hordja, egy hamisitvány,** melynek megvételétől a közönség óvatik. **Igen figyelni kell, hogy ne egy rosz, semmi eredményt nem biró de éponséggel ártalmas készitményt kapjanak.** Határozottan kell kérni: **Neustein-féle Erzsébet labdacsokat;** ezek a boritékon és használati utasitáson az itt **látható aláirással** elvannak látva. **Főraktár: Bécsben Apotheke „zum heiligen Leopold“ des Neustein Ph., Belváros, Ecke der Planken und Spiegelgasse.** Raktár Budapesten **Török József** gyógysz. 3203
Neustein Fülöp gyógyszerész

A meghütés a betegségek forrása!
Az áthülés és az ebből származó köhögés, rekedtség, elnyálkásodás valamint minden tüdőbajok ellen meglepő sikerrel küzdenek a
STRAUSZ A.-féle
amerik. **gyógyfükivonatu mellpasztillák**, melyek használatuk folytán oly rendkivüli eredményeket mutatnak fel, miszerint a közérdekében felette kivánatos lenne, ha ezen óv- és segélyszer oly tág körben terjedne el, mint Amerikában, az Egyesült-Államokban, hol alig található ember, ki gyógyfükivonatu mellpasztillákkal ellátva nem volna: ha egészséges, mint óvszert, ha beteges mint hathatós segélyszert mindenkor lehet nála találni. Budapesten: Strausz A. szétküldési vezérraktárában VI., Váczi-körut és Andrássy-ut sarkán a «Foncière» palotában és Török József gyógytárában VI., Király-utcza 12. sz., valamint minden fővárosi és vidéki gyógytárban. — **1 doboz ára 20 kr.— 6 doboz ára 1 frt.**
Naponta postai szétküldés.

A nekünk bemutatott számtalan megbizható hiteles köszönettrat folytán ezen intézet legmelegebben ajánlható.
Titkos betegségeket,
hugycsőfolyásokat és sebeket, az önfertőztetés utóbajait, az elgyengült férfierőt, magömléseket, a bujakórnak utókövetkezményeit, nőknél fehér folyást, bármennyire is idültek, valamint mindazon női betegségeket, melyeknek a magtalanság egyik főokozója, és bőrbetegségeket, gyógyit uj gyógymód szerint biztos sikerrel, gyorsan és alaposan
Dr. GARAY ANTAL
orvos, sebész, szülész és szemész tudor, volt csász. kir. oszt.-főorvos.
Lakás: Budapest, VI. ker. gyár-utcza 7. I. em. bejárat a lépcsőről, a sugár-uttól jobbra a második ház.
Rendel: naponta 10 órától d. e., egész 4 óra délutánig, este 7 órától 8 óráig. Dijazott levelekre a legnagyobb figyelemmel válaszoltatik és gyógyszerekről is gondoskodva lesz.
Nőknek külön váróterem.
Ugyanott megjelent és a szerzőnél Dr. Garai Antalnál megrendelkető:
Népszerü utmutató
a nemi betegségek s ezek észszerü gyógykezeléséhez
czimü könyv. — Ára 2 frt 50 kr. 349
A könyv tartalma: I. Az ivarszervek leirása. II. A nemi élet ébredése. III. Az önfertőztetés és az éjjeli magömlések. IV. A hugycsőtakár (Tripper) és hugycsőszükületek. V. A bujakór (syphilis) VI. Fehérfolyás. VII. Elgyengült férfierő. VIII. Női magtalanság IX. Az ivarszervek megbetegedésének főtényezője a prostitutio.

Szives megfigyelésül!
Ezerszer és ezerszer, jónak bizonyult és orvosi tekintélyek, valamint számtalan magánszemélyek bizonyitványai által kitüntetett készitmények
Dr. MILLER mohnövénynedve
meglepő hatással van köhögés, rekedtség, torokfájás, elnyálkásodás, keletkező gümőkór, egyáltalában a légzési szervek minden bántalmai ellen. Tégelyben gyermekek és felnőttek számára.
Egy tégely ára 50 kr. o. ért.
Dr. MILLER védbalzsama görcsök ellen.
Ezen balzsam a gyomor és belek nyákhártyáira erősitőleg és éltetőleg hat, a máj kiválasztását elősegiti és kitünő szélhajtó szer. Sikeresen alkalmazható és különösen ajánlható gyomorfájásnál, gyomorgörcsöknél, a gyomor puffadtságánál, hányásnál, hasmenésnél és szélkorságnál. Kolikánál hatása majdnem rögtöni. Jótékony hatásu továbbá valtóláz és minden más hosszabb ideig tartott kimeritő betegségek utáni fellábbadozásnál, mivel az étvágyat gyarapitja és az emésztést nagyban elősegiti.
Ezen kitünő szernek különösen faluhelyen egy háztartásban sem kellene hiányoznia.
Egy üveg ára 1 frt 50 kr. Fél üveg 80 kr. o. é.
MILLER tyukszem-balzsama.
Csalhatatlan szer tyukszemek, szemölcsök és fájdalmas bőrkeményedések ellen.
Kitünő hatása folytán ezen szer napról-napra növekvő keresletnek is elterjedésnek örvend.
Netalán előfordulható hatás nélküli utánzásoktól való megóvás végett kéretik mindenki csakis Miller tyukszem-balzsamát kérni. Ára egy skatulyában levő üvegcsének, használati utasitással együtt 60 kr. o. ért.
Beküldetett.
Miller J. gyógyszerész urnak Brassóban.
Örömmel konstatálom, hogy mindkét készitmény mohnövénynedv- és tyukszembalzsama, úgy nálam mint nőmnél pompásan bevált. Varakozásomon tul megelégszem a sikerrel. Sternberg (Morvaország) április 1-én 1885., Schwarz Gusztáv kereskedő.
Az összeg és 10 kr. csomagolási költség előleges beküldése után e készitmények bárhová postabérmentesen szállittatnak. Két doboznál kevesebb nem küldetik.
Budapesten valódi minőségben kapható: Edeskuty L.-nál, Thallmayer és Seitz-nál, Török J. gyógyszerésznél, Neruda Nándornál, Emmerling és Rabschnál, Gyarmathy Gyulánál, Gerbard Antalnál, Takáts Lajosnál, Zubek és Báthory Egyetem-tér 5. Budán: Steden J.-nél és Schadel J.-nél. Bukarestben: Brus F. gyógyszerésznél, Brünnban: Gröllich J.-nél. Linzben: Trauner F.-nél. Lembergben: Rucker S.-nél. Prágában: Psetecka és Appeltnél. Pozsonyban: Hornband Istvánnál. Bécsben: Neustein Fülöpnél. — Azonkivül kapható Magyarország és Erdély minden nagyobb gyógyszer-tárában és füszerkereskedésében. 2982

Nyomatik a kiadótulajdonos: Pallas irodalmi és nyomdai részvénytársaság körforgó gépén, Budapest, IV., kecskeméti-utcza 6. szám.